

САНХҮҮ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

Ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээний ТЗЭ байгууллагуудын үндсэн үзүүлэлтүүдийг нэгтгэн доорх хүснэгтэд үзүүлж байна /Хүснэгт 19/. 2022 онд Архангай аймгийн Эрдэнэмандал суманд ус хангамж, ариутгах татуургын үйл ажиллагаа эрхэлдэг “Эрдэнэмандал хөгжлийн дэд бүтэц” ОНӨААТҮГ шинээр тусгай зөвшөөрөл авсан.

Хүснэгт 1. ТЗЭ байгууллагуудын үйл ажиллагааны үндсэн үзүүлэлтүүд

№	Үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	2020 он	2021 он	2022 он	өсөлт + бууралт -
1	Нийт тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч	тоо				0
	Үүнээс: Хяналт үнэлгээнд хамрагдах	тоо	131	131	129	-2
	Хяналт үнэлгээнд хамрагдсан	тоо	125	127	126	-1
	Хяналт үнэлгээнд хамрагдсан хувь	%	95.4%	96.9%	97.7%	0.7%
2	Олборлосон ус	мян.м3	114,235.9	116,991.5	115,656.1	-1,335
	Олборлосон, дамжуулан түгээсэн усны хэмжээ	мян.м3	37,658.0	40,321.9	41,400.6	1,079
	Борлуулсан усны хэмжээ	мян.м3	133,696.6	140,474.5	138,059.6	-2,415
	Өөрийн хэрэглээний усны хэмжээ	мян.м3	952.1	767.0	1,101.1	334
	Орлого болоогүй усны хэмжээ	мян.м3	17,245.3	16,071.9	17,896.1	1,824
	Усны алдагдал (ОБУ)-н хувь	%	11.4%	10.2%	11.4%	1.2%
3	Татан зайлуулсан бохир усны хэмжээ /давхардсан тоогоор/	мян.м3	94,694.3	102,724.9	102,915.9	191
4	Нийт хэрэглэгчийн тоо	тоо	623,786	614,728	675,241	60,513
	Үүнээс: Аж ахуйн нэгж байгууллага	тоо	33,143	28,265	34,028	5,763
	Айл өрх - орон сууцны	тоо	335,006	363,061	376,972	13,911
	Зөөврийн хэрэглэгч	тоо	255,637	223,402	264,241	40,839
5	Хэрэглэгчийн тоолууржилт, улсын дундаж	%	89.0%	90.7%	91.9%	1.2%
	Албан байгууллага	%	99.5%	99.8%	99.7%	-0.1%
	Орон сууцны айл өрх	%	88.0%	89.9%	91.2%	1.3%
6	Нийт ажиллагсдын тоо	тоо	10,463	11,423	12,088	665
	Улсын дундаж цалин	төг/сар	1,120,300	1,279,400	1,750,200	470,800
	Салбарын дундаж цалин	төг/сар	1,170,975	1,193,673	1,435,203	241,530
7	УХАТ-ын үйл ажиллагааны нийт орлого	сая.төг	195,259.8	225,168.9	295,451.6	70,283
	УХАТ-ын үйл ажиллагааны нийт зардал	сая.төг	234,071.4	259,007.2	318,430.0	59,423
	УХАТ-ын үйл ажиллагааны нийт ашиг, алдагдал	сая.төг	-38,811.6	-33,838.3	-22,978.4	10,860
8	Орлогын 1 төгрөгт ногдох зардал-(Зонтн)	төгрөг	1.20	1.15	1.08	-0.07
9	УХАТ-н үйл ажиллагааны Ашгийн норм	-	-0.20	-0.15	-0.08	0.07
10	1 м³ усанд ногдох зардал: Цэвэр усанд	төг/м3	1,193.2	1,246.9	1,570.2	323
	Бохир усанд	төг/м3	787.2	816.2	972.7	157
11	Санхүүгийн тайлангийн зарим үзүүлэлт: Нийт хөрөнгө, эх үүсвэр	сая.төг	1,509,719.5	1,693,084.3	1,767,040.8	73,956
	Эргэлтийн хөрөнгө	сая.төг	286,004.3	298,787.2	448,710.5	149,923
	Үндсэн хөрөнгө	сая.төг	1,223,715.1	1,394,297.1	1,318,330.3	-75,967
	Дансны авлага	сая.төг	86,450.3	128,244.3	122,424.4	-5,820
	Өр төлбөр	сая.төг	497,985.1	323,364.5	389,616.7	66,252
	Үүнээс: Богино хугацаат төлбөр	сая.төг	158,232.5	151,654.6	199,550.3	47,896
	Урт хугацаат төлбөр	сая.төг	339,752.6	171,710.0	190,066.4	18,356
12	Санхүүгийн тайлангийн шинжилгээ: Эргэлтийн харьцаа	2-с дээш	0.59	0.97	1.15	0.18
	Төлбөр гүйцэтгэх чадварын харьцаа	1-с дээш	0.89	1.20	1.22	0.02
	Балансын ашгийн норм	>0	-0.08	0.15	-0.07	-0.22

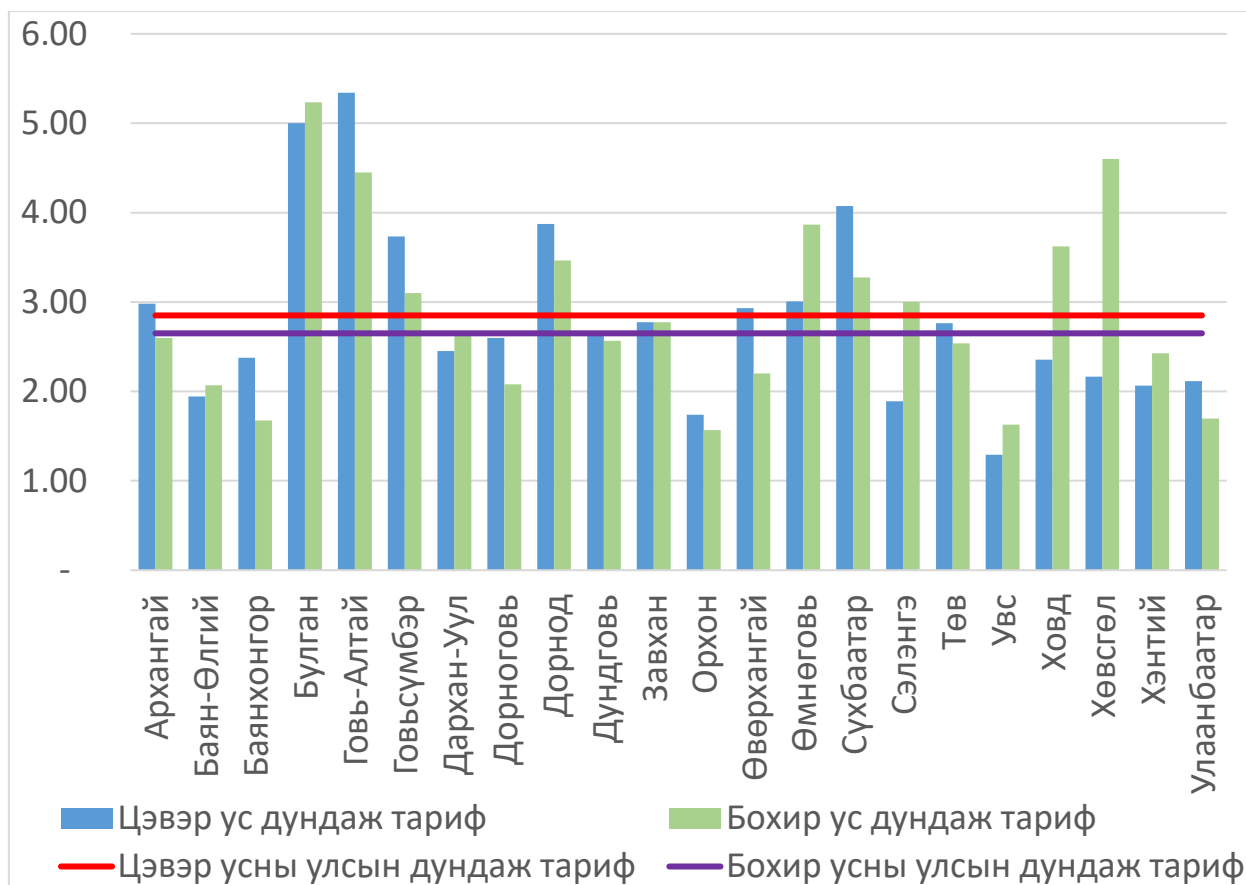
Дээрх хүснэгтийн дүнгээс үзэхэд салбарын хэмжээнд усны олборлолт, борлуулалт буурсан бөгөөд орлого болоогүй усны эзлэх хувь улсын дунджаар 11.4 хувь болж өмнөх оноос 1.2 пунктээр өссөн байна.

Тайлант оны дүнгээр нийт хэрэглэгчдийн тоо нь 60,513-ээр өссөн бөгөөд үүний дотор зөөврийн болон ус түгээх байрны хэрэглэгч 40.8 мянга, айл өрхийн хэрэглэгч 13.9 мянга, ҮААНБ-ын тоо 5.8 мянгаар тус тус өссөн байна. Ийнхүү шинээр хэрэглэгч нэмэгдсэн нь нийслэл, аймгийн төвүүдэд орон сууц шинээр баригдан ус хангамж, ариутгах татуургын шугам сүлжээг өргөтгөсөн зэргээс голчлон шалтгаалжээ.

4.1 Тарифын зохицуулалт:

2022 онд: Архангай аймгийн Эрдэнэмандал сум, Говьсүмбэр аймгийн Шивээговь сум, Дархан-Уул аймаг, Дорнод аймаг, Завхан аймгийн Улиастай сум, Сэлэнгэ аймгийн Мандал сумын цэвэр, бохир усны үйлчилгээний тарифт зохицуулалт хийсэн. Сүүлийн жилүүдэд улсын хэмжээнд цэвэр, бохир усны үйлчилгээний тарифт цаг алдалгүй зохицуулалт хийж, зардалд хяналт тавин ажиллаж байгаагийн үр дүнд салбарын орлого нэмэгдэж байгаа боловч зарим аймгийн ТЗЭ-д саналаа ирүүлдэггүй, орон нутгийн удирдлага зөвшөөрөхгүй байдаг, алдагдлаа бууруулах талаар санаачлага муутай ажиллаж байгаа зэргээс хамааран харьцааны үзүүлэлтүүд доогуур хэвээр байна.

График 1. Дундаж тариф төг/л

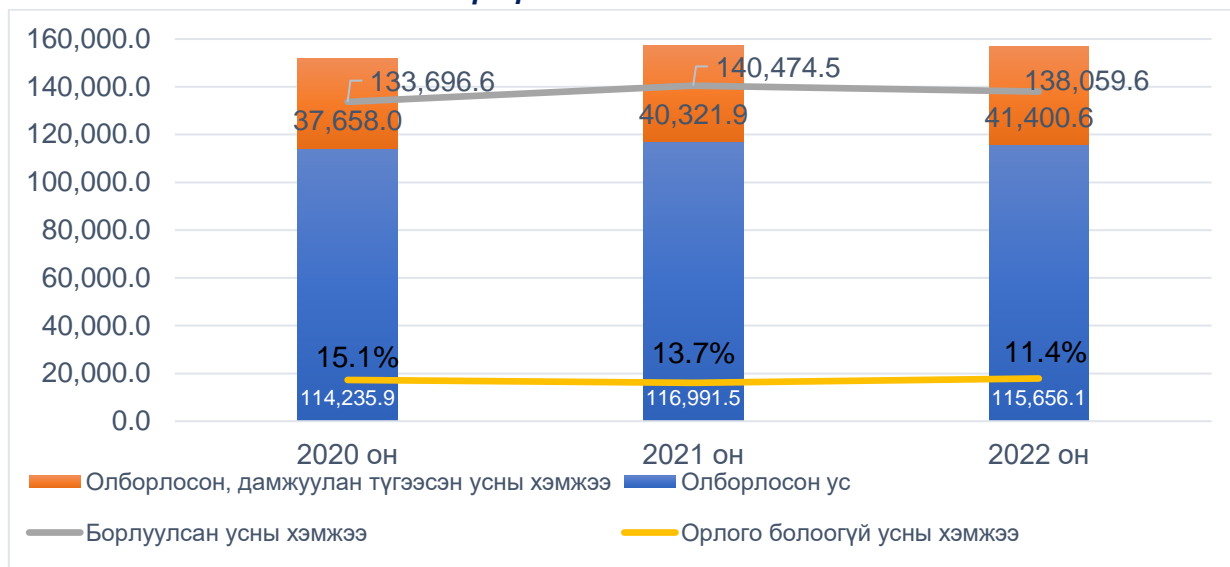

4.2 Усны баланс

Ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээ эрхэлж буй 129 тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн 50 нь ус хангамжийн эх үүсвэрийн барилга байгууламж

хариуцан ажиллаж байна. 2022 оны жилийн эцсийн дүнгээр нийт 157.1 сая.м³ ус олборлон, боловсруулж, дамжуулан хэрэглэгчдэд нийлүүлжээ.

График 2. Усны баланс мян.м³

Мөн онд тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид давхардсан тоогоор 138.0 сая м³ ус борлуулж, орлого болоогүй усны хэмжээ нь 17.9 сая м³ буюу 11.4% байна. Одоогийн байдлаар хэрэглэгчдийг бүрэн тоолууржуулаагүй тул усны биет алдагдлыг тодорхойлоход хүндрэлтэй, зөвхөн орлого болоогүй усны хэмжээг тооцож гаргах боломжтой байдаг.

Тайлант онд “Ус сувгийн удирдах газар” ОНӨААТҮГ нийт 57.4 сая м³, Өмнөговь аймгийн “Энержи интернэшнл” ХХК 14.4 сая м³, Орхон аймгийн “Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ 26.2 сая м³ ус тус тус олборлосон нь салбарын хэмжээнд олборлосон нийт усны 84.8%-ийг эзэлж байна.

Орлого болоогүй ус хувийн хэвшлийн компаниудын дунджаар хамгийн бага буюу 5.2% байгаа бол УСУГ-ынх 15.2%, ОСНААУГ-ынх 8.3% байжээ. Аймаг орон нутгийн дүнгээр 12.4% байгаа боловч үүнд Баянхонгор аймгийн “Чандмань Баянхонгор” ХК, Дархан-Уул аймгийн “Дулаан шарын гол” ТӨХК, Булган аймгийн “Булган мээж” ХХК-ийн орлого болоогүй ус хамгийн их буюу 50.2-53.6% байгаа бол Говь-Алтай аймгийн “Ундарга-Алтай” ОНӨААТҮГ, Сүхбаатар аймгийн “Дөрвөлж” ОНӨААТҮГ, Хэнтий аймгийн “Хэнтий ус” ХХК-ийн орлого болоогүй ус нь 40% байна.

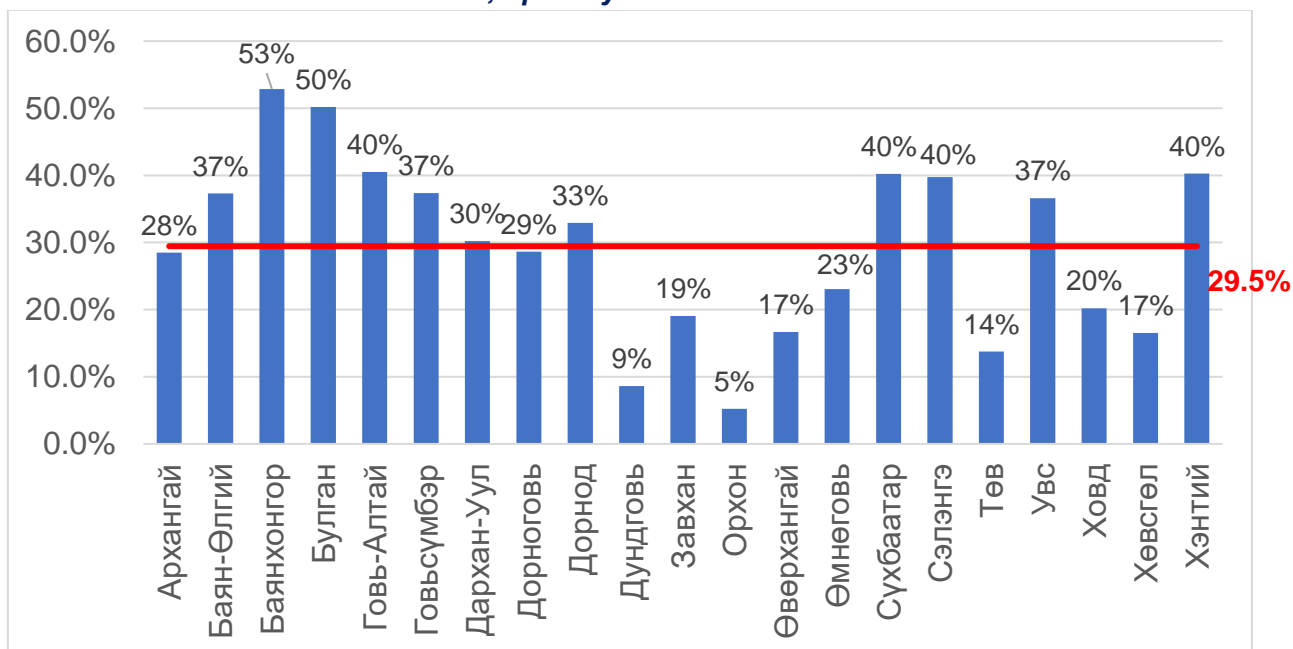
Хүснэгт 2. Аймаг орон нутгийн ТЗЭ-дийн усны баланс

№	Харьяалал	Олборлосон/ худалдан авсан усны хэмжээ мян.м ³	Борлуулсан усны хэмжээ мян.м ³	Өөрийн хэрэглээний усны хэмжээ мян.м ³	Орлого болоогүй усны хэмжээ мян.м ³	Усны алдагдлын хувь
1	Архангай	363.09	259.66		103.43	28.5%
2	Баян-Өлгий	680.00	363.16	63.00	253.84	37.3%
3	Баянхонгор	1,054.07	459.23	37.56	557.28	52.9%
4	Булган	231.43	114.08	1.22	116.13	50.2%
5	Говь-Алтай	579.59	291.69	53.22	234.68	40.5%
6	Говьсүмбэр	209.00	120.31	10.63	78.06	37.3%
7	Дархан-Уул	2,559.90	1,786.39		773.51	30.2%

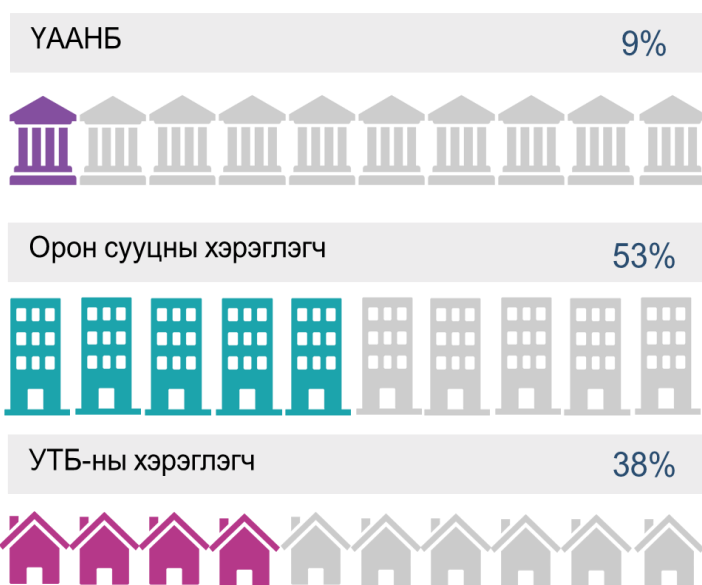
8	Дорноговь	510.00	340.07	23.90	146.03	28.6%
9	Дорнод	1,556.33	842.15	201.68	512.50	32.9%
10	Дундговь	249.30	191.88	36.00	21.42	8.6%
11	Завхан	365.00	295.47		69.54	19.1%
12	Орхон	30,140.16	28,559.47		1,580.69	5.2%
13	Өвөрхангай	386.94	322.45		64.49	16.7%
14	Өмнөговь	545.00	417.96	1.47	125.57	23.0%
15	Сүхбаатар	395.28	236.12	0.07	159.09	40.2%
16	Сэлэнгэ	920.39	545.86	8.54	365.99	39.8%
17	Төв	415.80	331.02	27.48	57.30	13.8%
18	Увс	551.90	324.78	25.00	202.12	36.6%
19	Ховд	1156	657.09	265.20	233.71	20.2%
20	Хөвсгөл	407.3	338.97	1.00	67.33	16.5%
21	Хэнтий	456.59	271.62	1.00	183.97	40.3%
Орлого болоогүй усны дундаж						29.5%

Дээрх хүснэгтээс харахад дунджаар орлого болоогүй усны хэмжээ 39.5% байгаа нь өндөр үзүүлэлт бөгөөд цаашид бүх ТЗЭ нар усны алдагдлыг бууруулах, тоолууржилтыг нэмэгдүүлэхэд анхаарч ажиллах шаардлагатай байна.

График 3. Орлого болоогүй усны хувь /Аймаг, орон нутгийн төвийн ТЗЭ-чид/

4.3. Хэрэглэгчийн судалгаа, тоолууржилт:

Хэрэглэгчийн судалгаа: 2022 оны жилийн эцсийн дүнгээр ус хангамж, ариутгах татуургын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч байгууллагууд нийт 675.2 мянган хэрэглэгчид үйлчилгээ үзүүлж байгаагаас 34.0 мянган хэрэглэгч буюу 9 хувь нь үйлдвэр, аж ахуйн нэгж байгууллага, 377.0 мянга буюу 53.6 хувь нь төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбогдсон айл өрх, зөөврийн болон УТБ-аас цэвэр усаар хангагдаж буй хэрэглэгч 264.1 мянган хэрэглэгч буюу 38 хувийг тус тус эзэлж байна. Нийт хэрэглэгчийн тоог өмнөх онтой харьцуулахад 60.5 мянгаар нэмэгдсэн бөгөөд орон сууцны хэрэглэгчийн тоо 4%-иар, YAANB болон УТБ-ны хэрэглэгчийн тоо 20%-иар тус тус өссөн байна. /Хүснэгт 3/

Хүснэгт 3. Хэрэглэгчийн судалгаа

Үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	2020 он	2021 он	2022 он	өсөлт + бууралт -
Нийт хэрэглэгчийн тоо	тоо	623,786	614,728	675,241	60,513
YAANB	тоо	33,143	28,265	34,028	5,763
Айл өрх - орон сууцны	тоо	335,006	363,061	376,972	13,911
УТБ, Зөөврийн хэрэглэгч	тоо	255,637	223,402	264,241	40,839

Төвлөрсөн ус хангамж, ариутгах татуургын шугамд холбогдсон өрхийн тоо 377 мянга байгаа бөгөөд үүнээс тоолуургүй хэрэглэгчийн тоо 33.3 мянга буюу тоолууржилт 91.2% байна. Үйлдвэр, аж ахуйн нэгж, байгууллагын тоо нийт 34 мянга байгаагаас тоолуургүй YAANB 106 буюу тоолууржилт 99.7% байна.

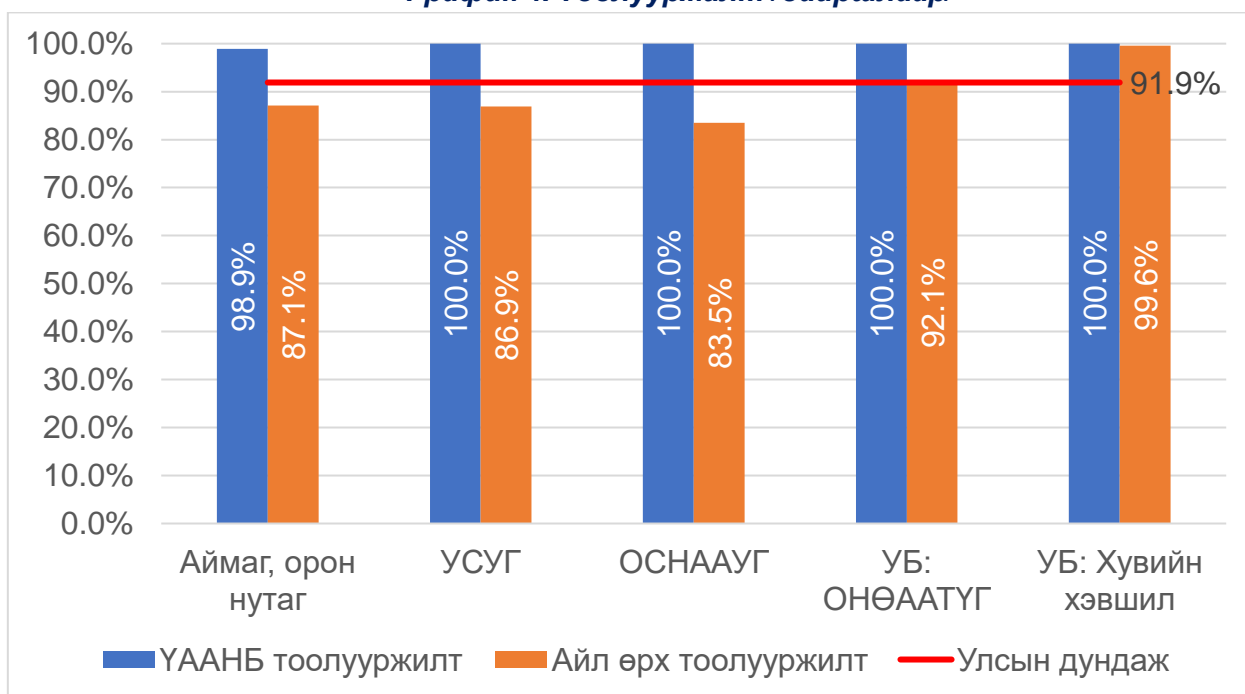
Хүснэгт 4. Тоолууржилтын судалгаа

Үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	2020 он	2021 он	2022 он	өсөлт + бууралт -
Хэрэглэгчийн тоолууржилт, улсын дундаж	%	89.0%	90.7%	91.9%	1.2%
YAANB:	Тоо	33,143	28,265	34,028	5,763
Тоолууртай	Тоо	32,964	28,200	33,922	5,722
Тоолуургүй	Тоо	179	65	106	41
Тоолууржилт	%	99.5%	99.8%	99.7%	-0.1%

Айл өрх:	Тоо	335,006	363,061	376,972	13,911
Тоолууртай	Тоо	294,831	326,567	343,637	17,070
Тоолуургүй	Тоо	40,175	36,494	33,335	-3,159
Тоолууржилт	%	88.0%	89.9%	91.2%	1.3%

Тайлант онд төвлөрсөн шугамд холбогдсон хэрэглэгчийн тоолууржилтын түвшин улсын дунджаар 91.9% байгаа нь өнгөрсөн онтой харьцуулахад 1.2 пунктээр өсчээ. /Хүснэгт 4/

График 4. Тоолууржилт /байршлаар/

Аймаг, орон нутгийн YAANB-ын тоолууржилт 98.9% байгаа бол айл өрхийн тоолууржилтын хувьд ОСНААУГ ОНӨААТҮГ-ынх хамгийн бага буюу 83.5% байна. Харин сүүлийн жилүүдэд шинээр ашиглалтад орж байгаа орон сууцны барилга бүрэн тоолууржсан байдаг тул хувийн хэвшлийн компаниудын тоолууржилтын түвшин харьцангуй өндөр буюу 99.6% байна. /График 3/

Хүснэгт 5. Аймагийн төвийн ТЗЭ-дийн тоолууржилт

Харьяалал	YAANB тоо	Тоолууржилт %	Айл өрхийн тоо	Тоолууржилт %
"Ар-Ус ундарга" ХХК	216	86.6%	1,794	81.2%
"Суат" ХХК	297	100.0%	2,208	48.5%
"Чандмань Баянхонгор" ХК	349	100.0%	3,212	89.7%
"Булган мээж" ХХК	153	100.0%	4,308	100 %
"Ундарга-Алтай" ОНӨААТҮГ	200	100.0%	5,453	58.2%

"Ус-Ду" ОНӨААТҮГ	50	100.0%	1,120	100 %
"Дархан ус суваг" ХК	1,350	100.0%	62,442	99.3%
"Чандмань Илч" ХХК	573	100.0%	4,717	100 %
"Дорнод НАА" ОНӨААТҮГ	744	95.6%	15,077	96.0%
"Дундговь-Ус" ХХК	172	100.0%	9,549	100 %
"Амь-Ус" ХХК	237	100.0%	7,205	30.2%
"Эрдэнэт ус ДТС" ОНӨХК	2,053	97.4%	13,814	97.2%
"Онги ус суваг" ОНӨААТҮГ	260	100.0%	12,562	100 %
"Гүний ус" ХХК	407	100.0%	9,683	89.9%
"Дөрвөлж" ОНӨААТҮГ	226	100.0%	7,512	98 %
"Сэлэнгэ цэнгэг ус" ОНӨААТҮГ	406	100.0%	5,111	27.4%
"Төв чандмань ДЭХГ" ОНӨҮГ	196	100.0%	6,595	65.1%
"Чандмань Увс" ХХК	235	100.0%	5,413	73.2%
"Шим-Ус" ОНӨААТҮГ	206	100.0%	8,999	61.4%
"Хөвсгөл ус суваг" ХХК	233	100.0%	11,869	88.4%
"Хэнтий ус" ХХК	218	96.8%	6,097	93.4%
"УСУГ" ОНӨААТҮГ	4,787	100.0%	2,158	86.9%
"ОСНААУГ" ОНӨААТҮГ	10,829	100.0%	118,280	83.5%

Айл өрхийн хувьд "Булган мээж" ХХК, "Ус-Ду" ОНӨААТҮГ, "Чандмань илч" ХХК, "Дундговь ус" ХХК, "Онги ус суваг" ОНӨААТҮГ 100% тоолууржсан бол "Сэлэнгэ цэнгэг ус" ОНӨААТҮГ, "Төв чандмань ДЭХГ" ОНӨААТҮГ, "Амь ус" ХХК, "Ундарга-Алтай" ОНӨААТҮГ, "СУАТ" ХХК, "Шим ус" ОНӨААТҮГ-ын тоолууржилт доогуур үзүүлэлттэй байгаа тул тоолууржилтаа нэмэгдүүлэхэд анхаарч ажиллах шаардлагатай.

"Ар ус ундарга" ХХК, "Дорнод НАА" ОНӨААТҮГ, "Эрдэнэт ус ДТС" ОНӨХК, "Хэнтий ус" ХХК-ийн хариуцдаг ҮААНБ-ын тоолууржилт 86.6-97.4% байгаа бол бусад байгууллагын ҮААНБ 100% тоолууржсан байна. /Нийт тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдийн тоолууржилтыг хавсралт ... үзүүлэв/

Ухаалаг тоолуур

4.3. Тасалдал, гомдол:

Хүснэгт 6. Усны тасалдлын судалгаа

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид	Төлөвлөгөөт /мин/	Шугам т/г-ийн гэмтэл /мин/	Бусад /мин/	Нийт /мин/
УСУГ ОНӨААТҮГ	19,440	1,105	570	21,115
УБ хот: Бусад ОНӨААТҮГ-ууд	5760	1,260		7,020

УБ хот: Хувийн хэвшлийн компаниуд	40,069	52,089	10,206	102,364
Аймаг орон нутгийн байгууллагууд	135,858	208,986	137,569	482,413
Нийт тасалдал	181,687	262,335	147,775	591,797

“Ус сувгийн удирдах газар” ОНӨААТҮГ-ын хувьд 2022 онд нийт 21,115 минут цэвэр ус хангамж тасалдсан бөгөөд хоногт шилжүүлж үзэхэд 15 хоног бөгөөд санхүүгийн хувьд 4 тэрбум төгрөгийн орлого олох боломж нь алдагдсан байна.

Улаанбаатар хотын хувийн хэвшлийн конторуудын хувьд цэвэр ус хангамжийн тасалдлын нийт хугацаа нь 102,364 минут буюу 71 хоног байгаа нь санхүүгийн хувьд 730 сая төгрөгийн орлогын боломж нь алдагдсан байна.

Аймаг, орон нутгийн ТЗЭ-дийн хувьд нийт 482,413 минут цэвэр ус хангамж тасалдсан бөгөөд үүний 190,000 минут нь Өмнөговь аймгийн “Гүний ус” ХХК байгаа бол 105,900 нь “Дархан ус суваг” ХК байна. Үүнийг хоногоор тооцоход 335 хоног буюу орлогын алдагдсан боломж нь 2.5 тэрбум төгрөг байна.

Иймд шаардлагатай засвар үйлчилгээг тухай бүрт хийж цэвэр ус хангамжийн тасалдал үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авч ажиллах шаардлагатай байна.

Хүснэгт 7. Хэрэглэгчийн дуудлага, санал гомдлын судалгаа

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн ангилал	Усны тасалдал		Усны чанар		Төлбөр тооцоо		Засвар үйлчилгээ		Үйлчилгээ /харилцааны соёл/		Хэрэглэгчийн нийт дуудлага, санал	
	ирсэн	Шийдвэрлэсэн	ирсэн	Шийдвэрлэсэн	ирсэн	Шийдвэрлэсэн	ирсэн	Шийдвэрлэсэн	ирсэн	Шийдвэрлэсэн	ирсэн	Шийдвэрлэсэн
УСУГ ОНӨААТҮГ	160	160	3	3	237	237	22,809	22,809	0	0	23,209	23,209
УБ хот ОНӨААТҮГ-ууд	1	1	7	7	2	2	1,960	1,960	0	0	1,970	1,970
УБ хот Хувийн хэвшлийн ААН-д	7,399	7,384	8,724	8,726	9,849	9,831	113,278	113,240	1,995	1,985	141,245	141,166
Орон нутгийн байгууллага	1,956	1,941	7,019	7,012	838	828	57,473	55,874	132	129	67,418	65,784
НИЙТ ДҮН	9,516	9,486	15,753	15,748	10,926	10,898	195,520	193,883	2,127	2,114	233,842	232,129

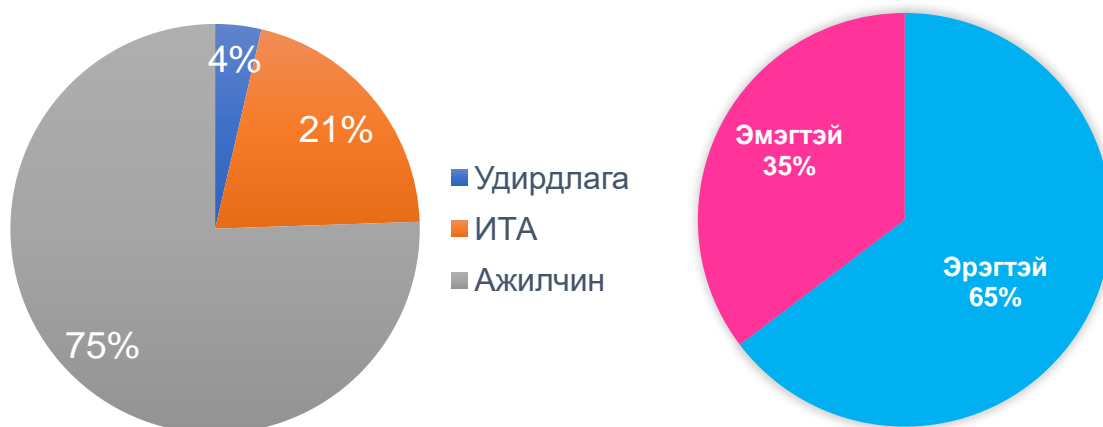
Хэрэглэгчийн санал, гомдлын хувьд 233,842 дуудлага ирсэн бөгөөд 232,129-ийг нь шийдвэрлэсэн байна. Ирүүлсэн нийт дуудлагын 4% нь усны тасалдалтай холбоотой, 7% нь усны чанартай, 5% нь төлбөр тооцоотой холбоотой, 84% нь засвар үйлчилгээтэй холбоотой, 1% нь үйлчилгээтэй холбоотой дуудлага эзэлж байна. Харин нийт орлогын 1% буюу 3.2 тэрбум төгрөгийг засвар үйлчилгээний орлого эзэлдэг.

4.4. Хүний нөөц, цалин:

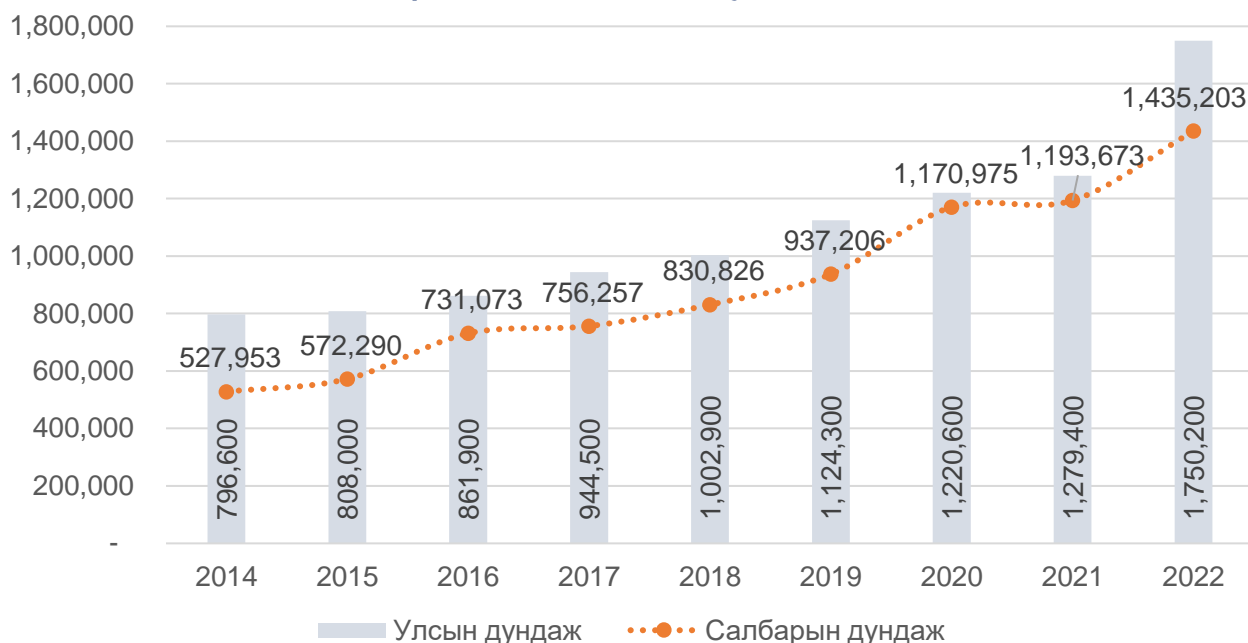
Тайлант онд ус хангамж, ариутгах татруугын ашиглалт, үйлчилгээний ТЗЭ-дийн хувьд нийт 12,088 ажиллагсадтайгаар үйл ажиллагаагаа явуулсан бөгөөд үүнээс аймаг, орон нутагт 4,737, Улаанбаатар хоты хувийн хэвшлийн конторын ажиллагсдын тоо 3,053, “Ус сувгийн удирдах газар” ОНӨААТҮГ-т 1883 байгаа бол, “Орон сууц, нийтийн аж ахуйн удирдах газар” ОНӨААТҮГ нь 1938 ажиллагсадтай ажиллаж байна.

График 5. Ажиллагсдын судалгаа

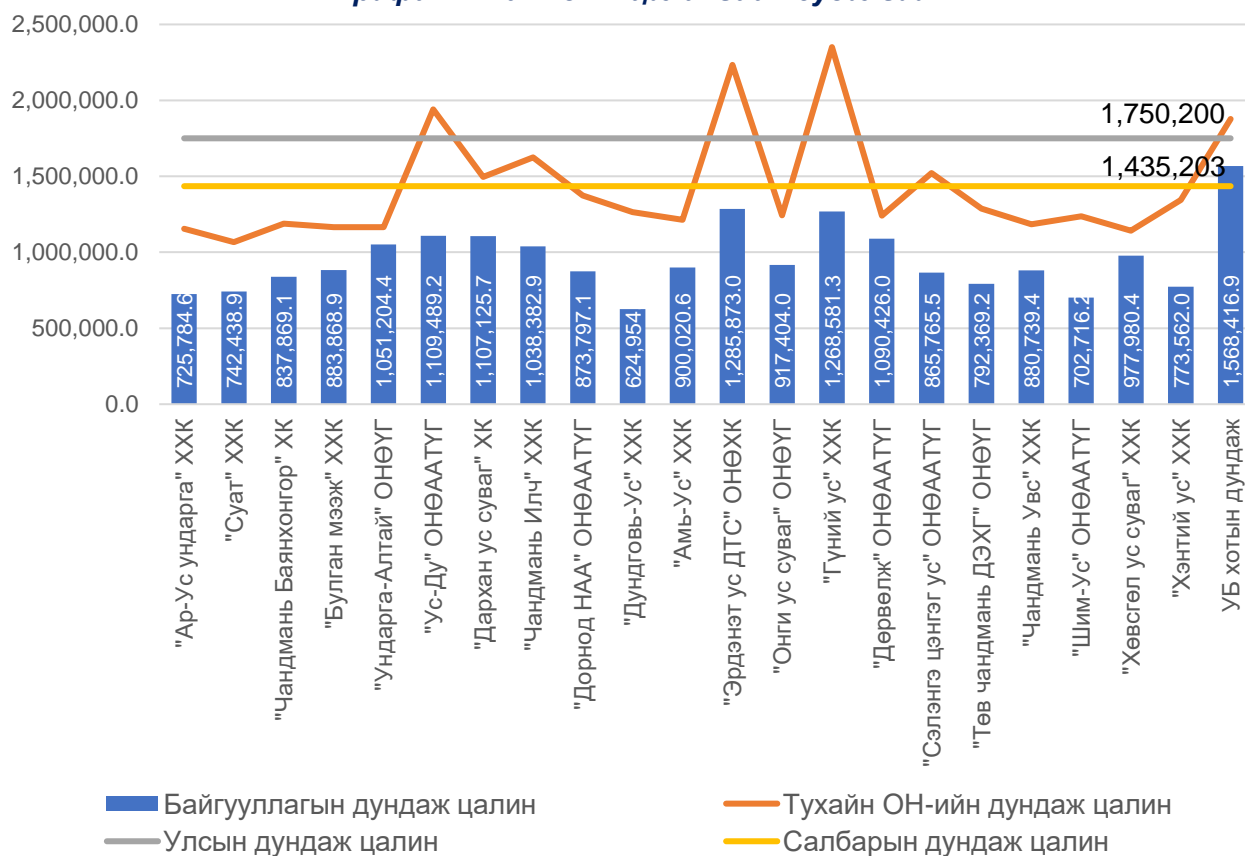
Нийт ажиллагсдын 4%-ийг буюу 440 нь удирдлага, 2517 буюу 21%-ийг инженер, техникийн ажилчид, үлдсэн 75%-ийг буюу 9131 нь мэрэгжилтэй ажилчид байна. Ажиллагсдын хүйсийн харьцааны хувьд 35%-ийг эмэгтэй, 65%-ийг эрэгтэй ажиллагсад эзэлж байна.

График 6. Цалингийн судалгаа

Нийт ТЗЭ-дийн дундаж цалингийн хэмжээ жил бүр 2-28%-иар өсч 2022 онд 1,435.2 мянган төгрөг болсон хэдий ч улсын дундаж /1,750.2 мян төг/-аас 18%-иар доогуур байна.

График 7. 2022 оны цалингийн судалгаа

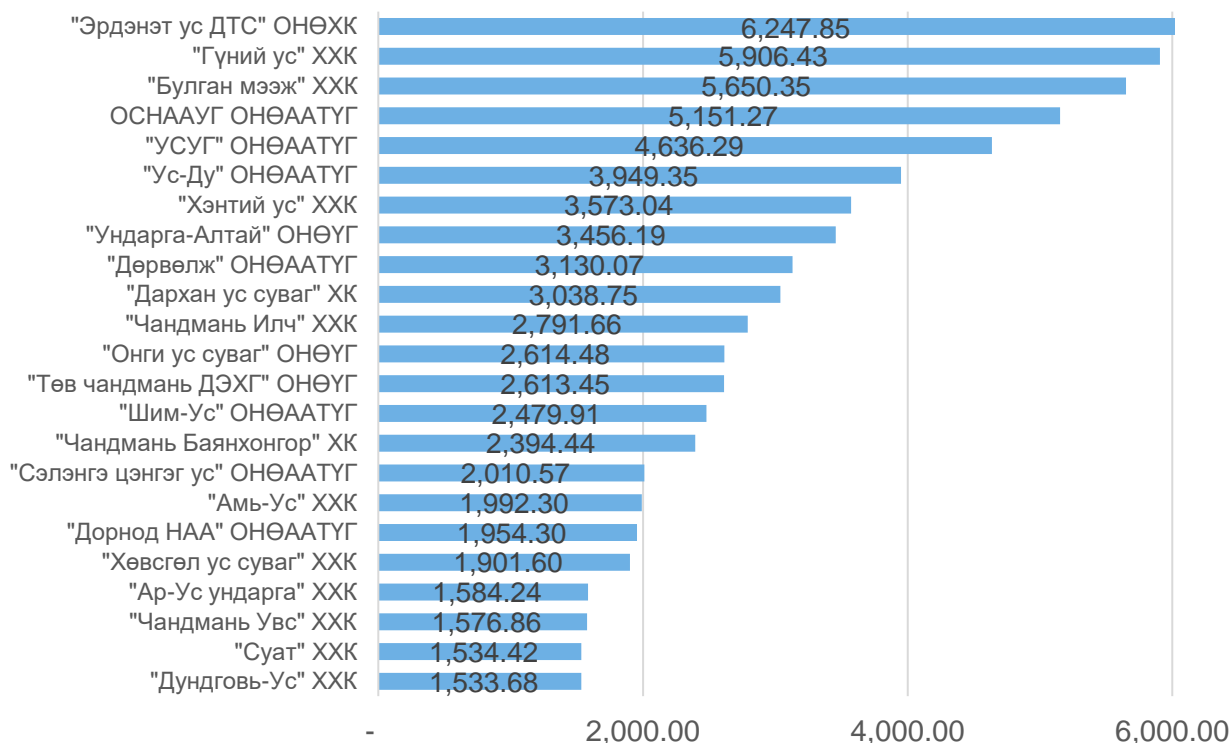

Нийт тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдийн 25% нь буюу 31 байгууллагын дундаж цалин улсын дундаж цалингийн 50%-д хүрэхгүй байгаа нь цаашид тус байгууллагууд мэргэжилтэй боловсон хүчний цалин хөлс, нийгмийн хамгааллын асуудлыг сайжруулах, тогтвор суурьшилтай ажиллах нөхцлийг дээшлүүлэх шаардлага үүсээд байгааг харуулж байна. /Хавсралт ...-ээр нийт ТЗЭ-дийн дундаж цалинг үзүүлэв./

УХАТ-ын салбарын хувьд боловсон хүчний асуудалд онцгой анхаарал хандуулж, цалин хөлсийг нэмэгдүүлэн, нийгмийн хангамжийг дээшлүүлэх нь чадварлаг мэргэжилтнүүдийг татах, салбарыг хөгжүүлэхэд чухал ач холбогдолтой юм.

Нэг ажилтанд ногдох сарын орлого буюу хөдөлмөрийн бүтээмжийг тооцож үзэхэд “Эрдэнэт ус ДТС” ОНӨХК-ийх хамгийн өндөр буюу 6.2 сая төгрөг байгаа бол “Дундговь-Ус” ХХК-ийнх хамгийн бага буюу 1.5 сая төгрөг байна. Үүнд үйл ажиллагааны ангилал буюу хэдэн төрлийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа, үйлчилгээний цар хүрээ, хүний нөөцийн зөв зохион байгуулалт зэрэг нөлөөлж байна.

График 8. Хөдөлмөрийн бүтээмжийн судалгаа

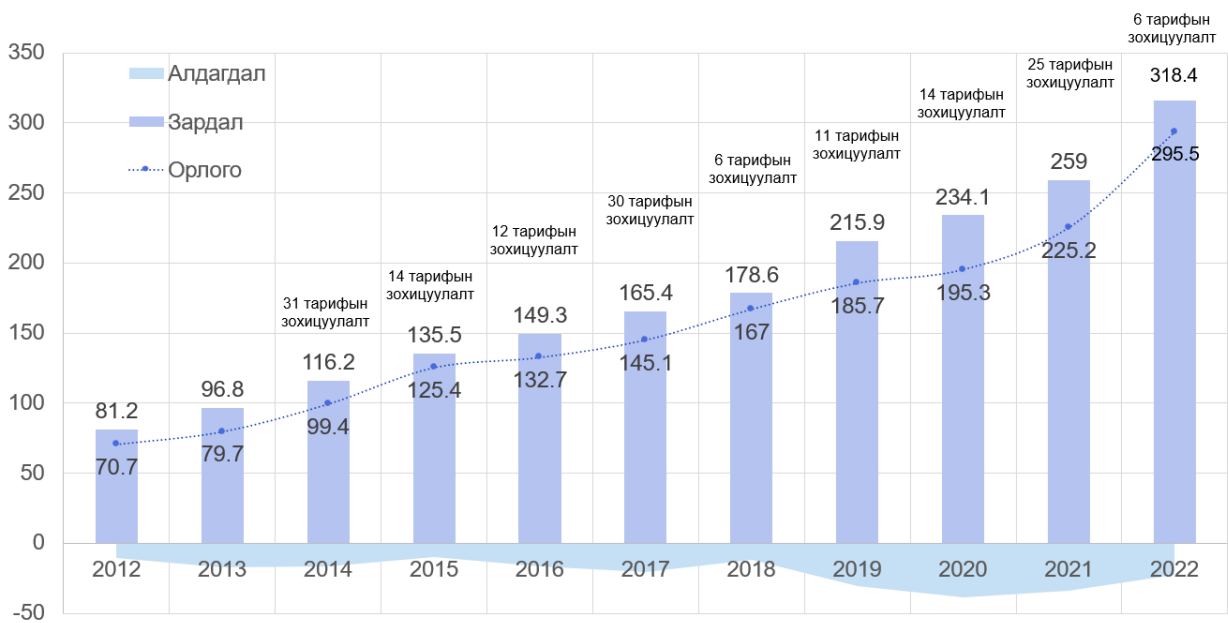

4.4. Үйл ажиллагааны орлого:

Тайлант онд ус хангамж, ариутгах татуургын ТЗЭ-д нийт дүнгээр 744.8 тэрбум төгрөгийн орлоготой ажилласан бөгөөд үүнээс 40%-ийг УХАТ-ын үйл ажиллагаа, 27%-ийг дулаан хангамжийн үйл ажиллагаа, 33%-ийг бусад үйл ажиллагааны орлого эзэлж байна.

Ус хангамж, ариутгах татуургын хэмжээнд нийт 296.2 тэрбум төгрөгийн орлоготой ажилласны 34%-ийг буюу 101 тэрбум төгрөгийн орлогыг "Ус сувгийн удирдах газар" ОНӨААТҮГ, 35%-ийг буюу 103.3 тэрбум төгрөгийг аймаг, орон нутгийн ТЗЭ-д, 16%-ийг буюу 47.5 тэрбум төгрөгийг "Орон сууц, нийтийн аж ахуйн удирдах газар" ОНӨААТҮГ, 14%-ийг 41.2 тэрбум төгрөгийг Улаанбаатар хотын хувийн хэвшлийн конторуудын орлого тус тус эзэлж байна.

График 9. УХАТ-ын орлого, зардлын үзүүлэлт

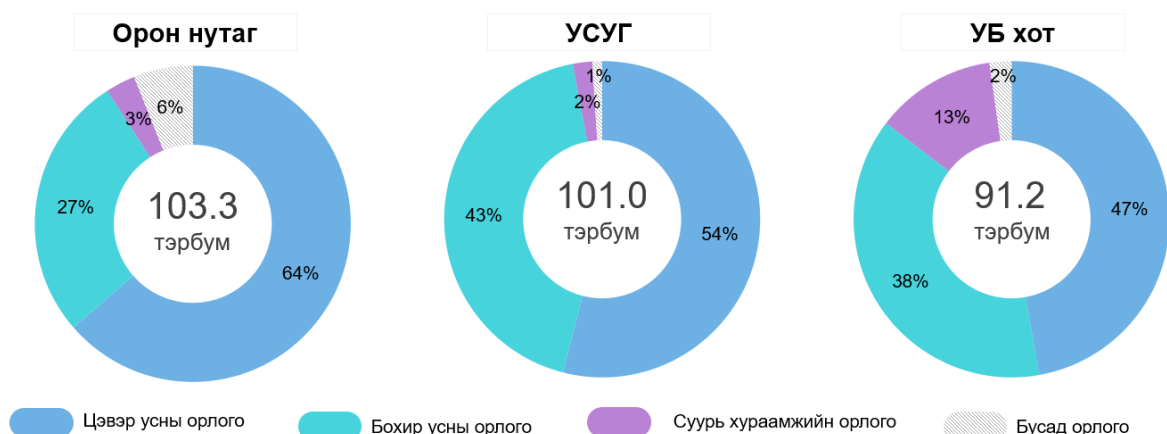
Тарифын зохицуулалтыг 2014 оноос хойш 149 удаа хийсэн бөгөөд үүний үр дүнд ТЗЭ-дийн ус хангамж ариутгах татуургын орлого 2012 онтой харьцуулахад 3 дахин өссөн үзүүлэлттэй байгаа хэдий ч инфляц, үнийн өсөлт, цалингийн доод хэмжээ нэмэгдэх зэргээс шалтгаалан зардал ч мөн адил 3.2 дахин өссөн байна.

Тайлант оны УХАТ-ын орлогыг өмнөх онтой харьцуулахад 32%-иар өссөн нь 2022 оны 1-р сарын 1-нээс эхлэн аймаг, орон нутгийн 21 ТЗЭ болон Улаанбаатар хотын тарифт өөрчлөлт орсон нь нөлөөлсөн.

Ус хангамж, ариутгах татуургын үйл ажиллагааны орлогын 55%-ийг цэвэр усны орлого, 36%-ийг бохир усны орлого, 6%-ийг суурь хураамжийн орлого, үлдсэн 3%-ийг үйл ажиллагааны бусад орлого эзэлж байна.

Орлогыг хэрэглэгчийн ангилалаар хуваахад 47%-ийг ЯААНБ-ын хэрэглэгчид, 32%-ийг орон сууцны айл өрхийн хэрэглэгч, 17%-ийг бөөний борлуулалт, 2%-ийг ус түгээх байрны орлого бүрдүүлж байна.

График 10. УХАТ-ын орлогын бүтэц

“Ус сувгийн удирдах газар” ОНӨААТҮГ-ын орлого өмнөх онтой харьцуулахад 45%-иар буюу 31.2 тэрбум төгрөгөөр, Улаанбаатар хотын бусад орон нутгийн өмчит ТЗЭ болох ОСНААУГ, ХИХУГ, “Чандмань налайх” ОНӨААТҮГ-ын орлогын хувьд

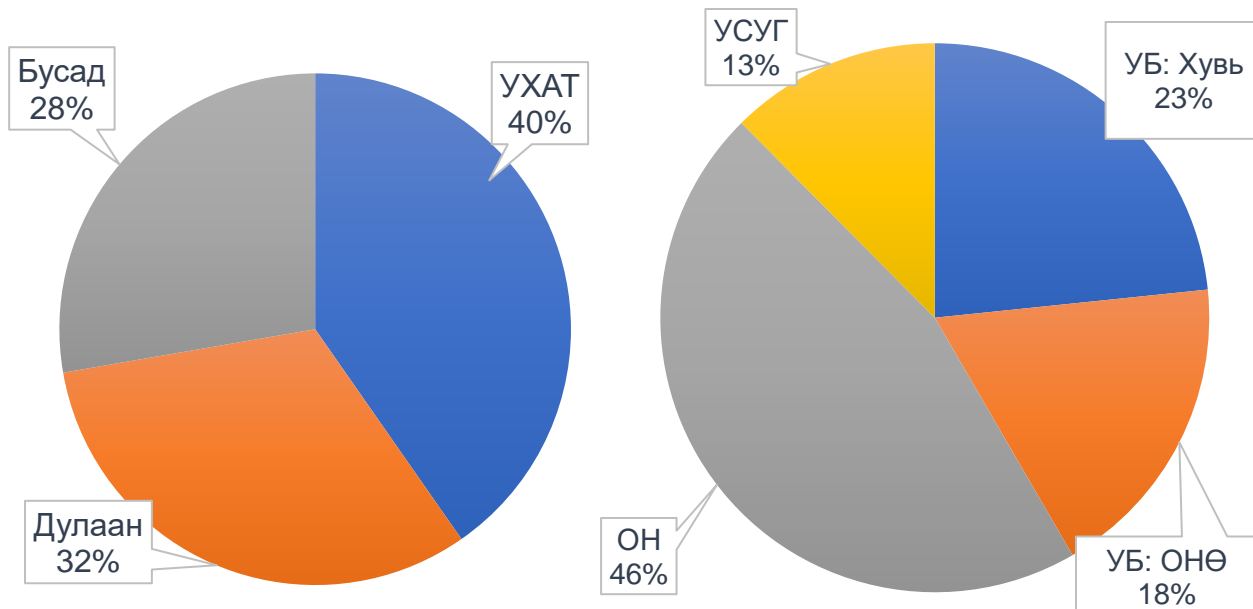
36%-иар буюу 13.4 тэрбум төгрөгөөр, хувийн хэвшлийн компаниудын орлого 31.5% буюу 71 тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн бөгөөд үүнд хэрэглэгчдийн хэрэглээ нэмэгдсэн болон 2021 онд хийгдсэн тарифын зохицуулалт нөлөөлжээ.

Аймаг орон нутгийн ТЗЭ-дийн орлого өмнөх онтой харьцуулахад 18.7 тэрбум төгрөгөөр буюу 25.5%-иар нэмэгдсэн байна. Үүнд 2021 онд тарифын зохицуулалт хийлгэсэн аймгууд болох “Ундрага-Алтай” ОНӨААТҮГ, “Дархан ус суваг”, “Эрдэнэт ус ДТС”, “Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ, “Онги ус суваг” зэрэг байгууллагуудын орлогын өсөлт дийлэнх хувийг эзэлж байна.

4.4. Үйл ажиллагааны зардал:

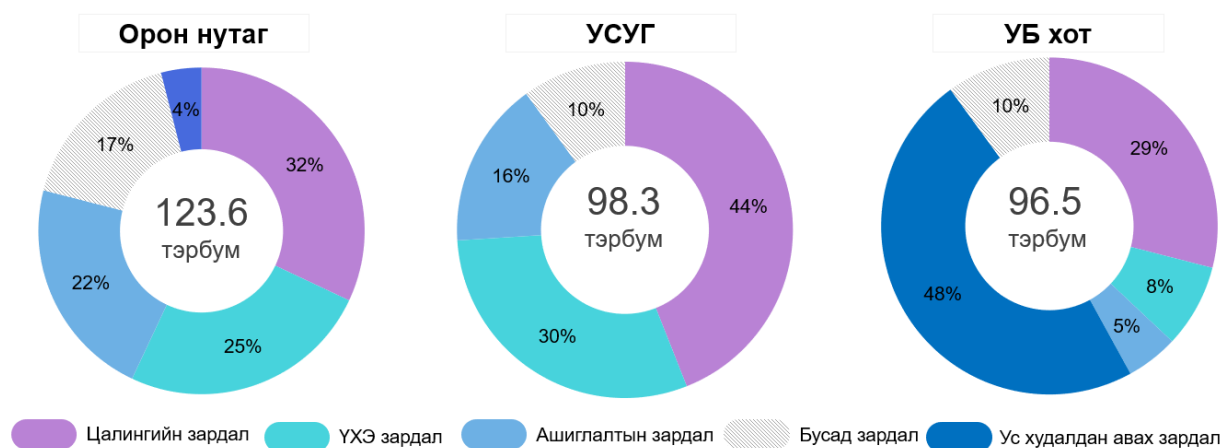
2022 онд ТЗЭ байгууллагууд үйл ажиллагаандаа 790 тэрбум төгрөгийн зардал гарган ажилласан нь өмнөх онтой харьцуулахад 26.2%-иар буюу 134.3 тэрбум төгрөгөөр өссөн байна. Үүнээс ус хангамж, ариутгах татуургын үйл ажиллагааны зардал 318.4 тэрбум буюу 40%-ийг, дулаан хангамжийн үйл ажиллагааны зардал 32%-ийг, бусад үйл ажиллагааны зардал 28%-ийг тус тус эзэлж байна. Харин зардлыг тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдээр нь ангилж үзвэл нийт зардлын 46%-ийг аймаг, орон нутгийн ТЗЭ, 23%-ийг Улаанбаатар хотын хувийн хэвшлийн компаниуд, 18%-ийг Улаанбаатар хотын ОНӨААТҮГ-ууд, 13%-ийг “Ус сувгийн удирдах газар” ОНӨААТҮГ-ын зардал эзэлж байна. /График 6./

График 11. Зардлын бүтэц

Ус хангамж, ариутгах татуургын үйлчилгээний хүрээнд 318.4 тэрбум төгрөгийн зардал гарган ажилласан нь өмнөх онтой харьцуулахад 22.9%-иар буюу 59.4 тэрбум төгрөгөөр өссөн үзүүлэлттэй байна.

График 12. УХАТ-ын зардлын бүтэц

Аймаг, орон нутгийн байгууллагуудын УХАТ-ын нийт зардал өмнөх онтой харьцуулахад 17.8%-иар буюу 18.7 тэрбум төгрөгөөр өсч 123.6 тэрбум төгрөгийн зардалтай ажилласан байна. Үүнээс 32%-ийг буюу 39.5 тэрбум төгрөгийг цалингийн зардал, 25%-ийг үндсэн хөрөнгийн элэгдлийн зардал, 27.2 тэрбум төгрөгийг ашиглалтын зардалд зарцуулжээ.

“Ус сувгийн удирдах газар” ОНӨААТҮГ-ын зардал өмнөх оноос 14 тэрбум төгрөгөөр буюу 16.6%-иар өсч 98.3 тэрбум төгрөг болсон бөгөөд нийт зардлын 44%-ийг цалингийн зардал, 30%-ийг үндсэн хөрөнгийн элэгдлийн зардал 16%-ийг ашиглалтын зардал, 10%-ийг буюу 9.8 тэрбум төгрөгийг засвар үйлчилгээ, контор хангамж, хөдөлмөр хамгаалал зэрэг зардал эзэлсэн байна.

Улаанбаатар хотын бусад ТЗЭ-дийн хувьд 2022 онд ус хангамж, ариутгах татуургын үйлчилгээнд нийт 96.5 тэрбум төгрөгийн зардал гарган ажилласан нь өмнөх оноос 38.2%-иар буюу 26.7 тэрбум төгрөгөөр өсчээ. Үүнд бөөний тарифын өсөлт нөлөөлсөн бөгөөд нийт зардлын 48%-ийг ус худалдан авах зардал эзэлж байгаа бол цалингийн зардал 29%-ийг, үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, ашиглалт, засвар үйлчилгээ гэх мэтчилэн бусад зардалд үлдсэн 23%-ийг буюу 22.2 тэрбум төгрөгийг зарцуулжээ.

Салбарын хэмжээнд нийт зардлын 21%-ийг буюу 67.2 тэрбум төгрөгийг үндсэн хөрөнгийн элэгдлийн зардал эзэлж байна. Элэгдлийн зардлын хэмжээгээр байгууллагын ашиг буурах хэдий ч нөгөө талаас хөрөнгийг нөхөх, сайжруулах мөнгөн санг байгуулах боломжийг бий болгодог. Гэтэл ус хангамж, ариутгах татуургын ТЗЭ-дийн хувьд жил бүр алдагдалтай ажиллаж байгаагаас шалтгаалан үндсэн хөрөнгийн элэгдлийн зардлын дүнгээр бодит мөнгөн сан үүсгэлгүй, дотоод санхүүжилтийн эх үүсвэр болгож үйл ажиллагааны болон санхүүгийн үйл ажиллагаандаа зарцуулж байна. ХСУХАТАҮЗЗ-ийн 2018 оны 40-р тогтоолоор “Ус хангамж, ариутгах татуургын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч аж ахуйн нэгж, байгууллагын үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдлын шимтгэлийн хэмжээ”-г тогтоосон байдаг. Иймд дээрх тогтоолыг мөрдөж, тогтоолд заасны дагуу үйлчилгээний тарифт тусгагдсан элэгдлийн зардлыг хуримтлал байдлаар төвлөрүүлэх шаардлагатай байна.

Усны үйлчилгээний тариф өөрийн өртгөөс нь доогуур тогтоогдож байгаагаас тоног төхөөрөмж, шугам сүлжээний засвар үйлчилгээ шаардлагын түвшинд хийгдэхгүй, ажиллагсдын цалин доогуур, нийгмийн зардалд зарцуулах хөрөнгө

хангалтгүй байх, үйлчилгээний чанар муудах нөхцөлийг үүсгэдэг. Иймд Зохицуулах зөвлөлөөс цаашид тарифт цаг алдалгүй зохицуулалт хийх, шат дараатайгаар өртгөө нөхөх түвшинг дээшлүүлэх бодлого баримтлан ажиллаж байна. Гэвч аймаг орон нутгийн байгууллагууд тарифын саналаа ирүүлэхгүй хугацаа алдах, орон нутгийн удирдлага дэмждэггүй зэргээс үүдэн алдагдал нэмэгдэж, засвар үйлчилгээ, шинэчлэл хийх хөрөнгө хүрэлцэхгүй байгааг цаашид анхаарах шаардлагатай байна.

4.5. Ашиг, алдагдал:

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч байгууллагууд нийт үйл ажиллагаанаасаа 2022 онд 45.1 тэрбум төгрөгийн алдагдал хүлээн ажилласан нь өмнөх оноос 15 пунктээр буурсан үзүүлэлт юм. Нийт алдагдлын 22.2 тэрбум төгрөгийг ус хангамж, ариутгах татуургын үйлчилгээнээс, дулаан хангамжийн үйлчилгээнээс 48.1 тэрбум төгрөгийн алдагдал хүлээсэн бол бусад үйл ажиллагаанаас 25.2 тэрбум төгрөгийн ашигтай ажилласан байна.

Ус хангамж, ариутгах татуургын үйлчилгээнээс хүлээсэн алдагдлыг өмнөх онтой харьцуулахад 34.4%-иар буурсан бөгөөд нийт алдагдлын 89%-ийг аймаг орон нутгийн байгууллагууд эзэлж байна.

Хүснэгт 8. Ус хангамж, ариутгах татуургын үйлчилгээний ашиг, алдагдал

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид	2020 он /сая төг/	2021 он /сая төг/	2022 он /сая төг/	Өөрчлөлт хувь %
УСУГ ОНӨААТҮГ	-20,969.6	-14,499.5	2,689.6	-118.5%
УБ хот: Бусад ОНӨААТҮГ-ууд /ОСНААУГ, ХИХУГ, Чандмань налайх/	-2,656.6	-630.3	-657.2	4.3%
УБ хот: Хувийн хэвшлийн компаниуд	-2,780.8	-3,524.6	-4,389.0	24.5%
Аймаг орон нутгийн байгууллагууд	-12,404.6	-15,183.8	-19,834.8	30.6%
Нийт алдагдал	-38,811.6	-33,838.3	-22,191.4	-34.4%

“Ус сувгийн удирдах газар” ОНӨААТҮГ-ын хувьд 2021 онд 14.5 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай ажилласан бол 2022 онд 2.7 тэрбум төгрөгийн ашигтай ажилласан нь тарифын зохицуулалт хийсний үр дүн юм.

Аймаг, орон нутгийн ТЗЭ-дийн хувьд алдагдал нь 4.7 тэрбум төгрөгөөр буюу 24.5%-иар өссөн нь бараа материал, сэлбэг хэрэгслийн үнэ тасралтгүй өсч байгаатай холбоотой юм. Цаашид ТЗЭ-дийн бүтэц зохион байгуулалтыг оновчтой болгох, үндсэн хөрөнгийн элэгдлийг нормын дагуу жигд байгуулах шаардлагатай байна. Салбарын зардалд хяналт тавьж, тарифын зохицуулалтыг оновчтой хийснээр ТЗЭ байгууллагууд хэвийн ажиллах боломжтой болох юм.

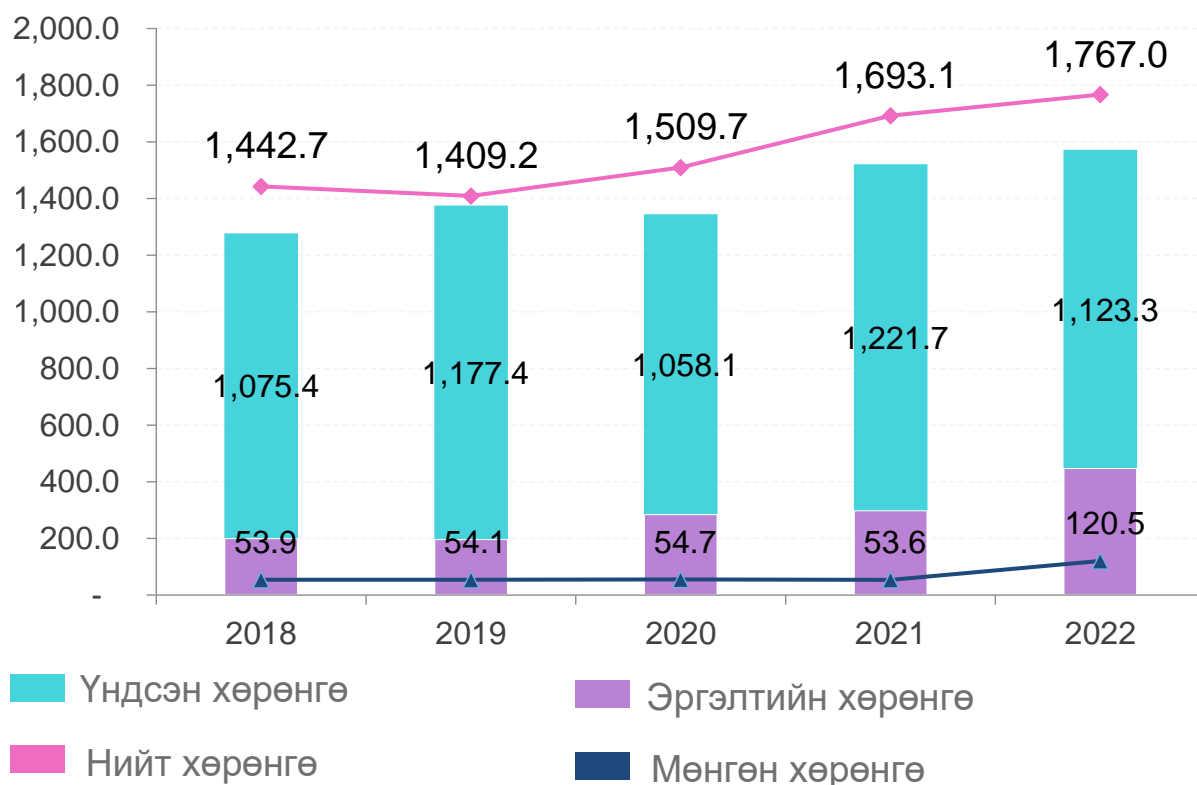
Улаанбаатар хотын ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт үйлчилгээний тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хувийн хэвшлийнхний 2022 оны алдагдал нь 24.5%-иар нэмэгдэж 4.4 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна. Хэрэглэгчийн тоо цөөн, үйлчилгээний хамрах хүрээ бага, УСУГ-тай тооцоо хийх цэвэр, бохир усны бөөний тарифын зохицуулалтыг хийлгэлгүй хугацаа алдсан зэрэг нь тус компаниуд алдагдалтай ажиллах үндсэн шалтгаан болжээ.

4.6. Хөрөнгө:

Ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээний байгууллагуудын нийт хөрөнгө 1.8 их наяд төгрөг байгаа буюу өмнөх оноос 3%-иар өссөн үзүүлэлттэй байна. Нийт хөрөнгийн 75%-ийг эргэлтийн бус хөрөнгө эзэлж байгаа бөгөөд үлдсэн 448.7 тэрбум төгрөгийн эргэлтийн хөрөнгийн 27%-ийг мөнгөн хөрөнгө, 27%-ийг дансны авлага, 21%-ийг бараа материал, 24%-ийг бусад эргэлтийн хөрөнгө эзэлжээ.

График 13. Санхүүгийн хөрөнгийн үзүүээлт /тэрбум төгрөгөөр/

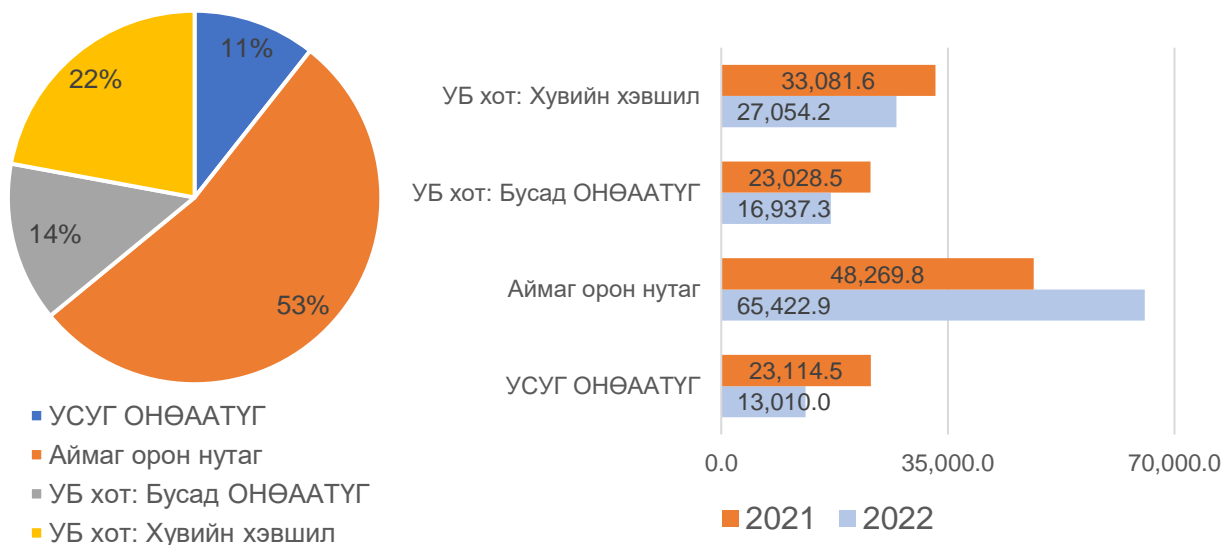
Хүснэгт 9. Хөрөнгийн бүтэц /тэрбум төгрөгөөр/

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид	Мөнгөн хөрөнгө	Дансны авлага	Бараа материал	Бусад	Эргэлтийн бус хөрөнгө	Нийт хөрөнгө
УСУГ ОНӨААТҮГ	44.7	13.0	9.2	1.6	424.9	493.4
Аймаг орон нутаг	43.0	65.4	53.4	67.2	556.3	785.3
УБ хот: Бусад ОНӨААТҮГ	5.8	16.9	3.0	1.6	181.2	208.6
УБ хот: Хувийн хэвшил	27.0	27.1	30.3	39.4	155.9	279.7
Нийт ер төлбөр	120.5	122.4	96.0	109.9	1,318.3	1,767.04

УСУГ ОНӨААТҮГ-ын нийт хөрөнгө 493.4 тэрбум төгрөгийн 86%-ийг эргэлтийн бус хөрөнгө эзэлж байгаа бөгөөд үлдсэн 68.5 тэрбум төгрөгийг эргэлтийн хөрөнгө эзэлж байна. Мөнгөн хөрөнгө нийт эргэлтийн хөрөнгийн 65%-ийг эзэлж байгаа нь эргэлтийн болон төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадвар сайн байгааг харуулж байна.

Ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээний байгууллагуудын 2022 оны жилийн эцсийн дансны авлага нь нийт 122.4 тэрбум төгрөг бөгөөд энэ нь өмнөх оноос 4%-иар буурсан хэдий ч нийт эргэлтийн хөрөнгийн 27%-ийг эзэлж байна.

График 14. Дансны авлагын судалгаа /сая төгрөгөөр/

“Ус сувгийн удирдах газар” ОНӨААТҮГ-ын авлагын хэмжээ нь 2022 онд өмнөх оноос 62%-иар буурч 13 тэрбум төгрөг болсон бөгөөд энэ нь салбарын нийт авлагын 11%-ийг эзэлж байна.

Аймаг, орон нутгийн тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдийн авлага салбарын нийт авлагын 53%-ийг буюу 65.4 тэрбум байгаа нь өмнөх оноос 35%-иар нэмэгдсэн үзүүлэлт юм. “Булган мээж” ХХК, “Эрдэнэт ус ДТС” ОНӨХК, “Энержи интернэшнл” ХХК, “Сэлэнгэ цэнгэг ус” ОНӨААТҮГ, “Гавшгай ус” ОНӨААТҮГ, “Спирт бал бурам”, “Нью Улаанбаатар Интернэшнл Эйрпорт” ХХК-ийн авлага орон нутгийн нийт байгууллагын 88%-ийг эзэлсэн байна.

Улаанбаатар хотын бусад ОНӨААТҮГ-ын авлагын дийлэнх хувийг буюу 95%-ийг “Орон сууц нийтийн аж ахуйн удирдах газар” ОНӨААТҮГ-ын авлага эзэлж байгаа бөгөөд хувийн хэвшлийн компаниудын авлага 18%-иар буурч 27 тэрбум төгрөг болсон байна.

Салбарын нийт үндсэн хөрөнгө нь тайлант онд 1,126.3 тэрбум төгрөгт хүрсэн бөгөөд ус хангамж, ариутгах татуургын үйлчилгээний зардалд 46.3 тэрбум төгрөгийн хөрөнгийн элэгдэл тусгагдсан байна.

Хүснэгт 10. Хөрөнгийн харьцаа

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид	Нийт хөрөнгийн эргэц	ROE	ROA
УСУГ ОНӨААТҮГ	0.21	0.01	0.01
Аймаг орон нутаг	0.63	-0.04	-0.02
УБ хот: Бусад ОНӨААТҮГ	0.60	-0.31	-0.10

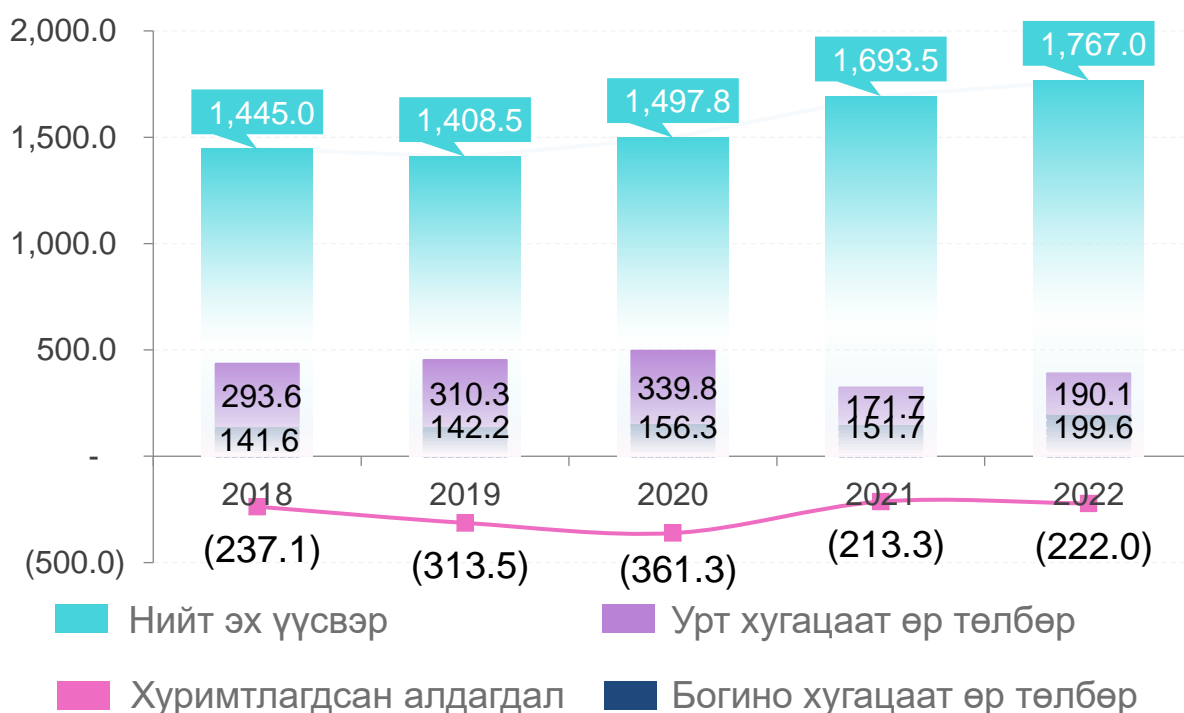
УБ хот: Хувийн хэвшил	0.67	-0.04	-0.03
Нийт	0.45	-0.05	-0.02

Нийт хөрөнгийн эргэц гэдэг нь байгууллагын нийт хөрөнгийн үр ашгийг илэрхийлдэг бөгөөд зохистой хэмжээ байхгүй, өндөр байх тусмаа хөрөнгийн өгөөж сайн гэж үздэг. Энэ үзүүлэлтийн хувьд салбарын хэмжээнд 0.45 байгаа бол Улаанбаатар хотын хувийн хэвшлийн конторуудын хувьд хамгийн өндөр буюу 0.67 байна.

4.6. Эх үүсвэр:

Нийт эх үүсвэрийн 12%-ийг урт хугацаат өр төлбөр, 12%-ийг богино хугацаат өр төлбөр тус тус бүрдүүлж байгаа бөгөөд хуримтлагдсан алдагдал нь өмнөх оноос 4%-иар өсч 222 тэрбум төгрөг болсон байна. Нийт тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдийн 2022 оны өр төлбөр нь 389.6 тэрбум төгрөг байгаа бол 51%-ийг богино хугацаат өр төлбөр, 49%-ийг буюу 190.1 тэрбум төгрөгийг урт хугацаат өр төлбөр эзэлж байна.

График 15. Санхүүгий эх үүсвэрийн судалгаа /тэрбум төгрөгөөр/

Хүснэгт 11. Богино хугацаат өр төлбөрийн судалгаа /сая төгрөгөөр/

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид	2020 он	2021 он	2022 он	Өсөлт+ бууралт-	Өөрчлөлт хувь %
УСУГ ОНӨААТҮГ	7,300.1	1,426.4	3,354.1	1,927.62	135%
Аймаг орон нутаг	59,328.7	55,090.8	87,321.5	32,230.7	59%
УБ хот: Бусад ОНӨААТҮГ	15,581.5	23,416.6	21,997.2	-1,419.37	-6%
УБ хот: Хувийн хэвшил	76,022.1	82,271.6	86,877.5	4,605.86	6%
Дүн	158,232.5	151,654.6	199,550.3	47,895.69	32%

Хүснэгт 12. Урт хугацаат өр төлбөрийн судалгаа /сая төгрөгөөр/

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид	2020 он	2021 он	2022 он	Өсөлт+ бууралт-	Өөрчлөлт хувь %
УСУГ ОНӨААТҮГ	204,411.5	549.6	578.3	28.7	5%
Аймаг орон нутаг	77,031.2	111,647.5	118,086.8	6,439.3	6%
УБ хот: Бусад ОНӨААТҮГ	45,302.8	45,260.6	54,330.3	9,069.7	20%
УБ хот: Хувийн хэвшил	13,007.1	14,252.3	17,071.0	2,818.7	20%
Дүн	339,752.6	171,710.0	190,066.4	18,356.4	11%

Хүснэгт 13. 2022 оны өр төлбөрийн бүтэц /байршлаар/

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид	Богино хугацаат өр төлбөр		Урт хугацаат өр төлбөр		Нийт өр төлбөр	
	Хэмжээ, сая төгрөг	Эзлэх хувь, %	Хэмжээ, сая төгрөг	Эзлэх хувь, %	Хэмжээ, сая төгрөг	Эзлэх хувь, %
УСУГ ОНӨААТҮГ	3,354.1	0.9%	578.3	0.1%	3,932.4	1.0%
Аймаг орон нутаг	87,321.5	22.4%	118,086.8	30.3%	205,408.3	52.7%
УБ хот: Бусад ОНӨААТҮГ	21,997.2	5.6%	54,330.3	13.9%	76,327.5	19.6%
УБ хот: Хувийн хэвшил	86,877.5	22.3%	17,071.0	4.4%	103,948.5	26.7%
Нийт өр төлбөр	199,550.3	51.2%	190,066.4	48.8%	389,616.7	100.0%

2020 онд нийт өр төлбөрийн дийлэнх хувийг “Ус сувгийн удирдах газар” ОНӨААТҮГ-ын урт хугацаат өр төлбөр эзэлж байсан. Тэгвэл “Төслийн гэрээг хүчин төгөлдөр болгох талаар авах арга хэмжээний тухай” Засгийн газрын 2021 оны 01 дүгээр сарын 27-ны өдрийн 26-р тогтоол, “Зээл, зээлийн хүүг балансаас балансад шилжүүлэх тухай” Нийслэлийн Засаг даргын 2021 оны 03 дугаар сарын 23-ны өдрийн А/198 дүгээр захирамжийн хүрээнд МОН-2937, МОН-3890 дугаартай дамжуулан зээлдэх гэрээний үндсэн болон хүүгийн төлбөр 209,327,497,468.68 төгрөгийн өглөгийг төсөл хэрэгжиж дуусах хүртэл Нийслэлийн өмчийн ашиглалт удирдлагын газрын санхүүгийн тайланд шилжүүлсэн тул 2022 оны тайлангийн дүнгээр УСУГ ОСНААУГ-ын өр төлбөр 3.9 тэрбум буюу нийт өр төлбөрийн 1%-ийг эзэлж байна.

Аймаг, орон нутгийн ТЗЭ-чдийн өр төлбөрийн хувьд өмнөх оноос 32%-иар өсч 205.4 тэрбум төгрөгт хүрсэн бөгөөд үүнээс 57.5%-ийг буюу 118 тэрбум төгрөг нь урт хугацаат өр төлбөр байгаа бол богино хугацаат өр төлбөр 87.3 тэрбум төгрөг байна. Богино хугацаат өр төлбөр өмнөх оноос 59%-иар, урт хугацаат өр төлбөр өмнөх оноос 6%-иар тус тус өссөн байна. Богино хугацаат өр төлбөр өсөхөд “Нью Улаанбаатар Интернэйшнл Эйрпорт” ХХК-ийн өр төлбөр 10.5 тэрбум төгрөгөөр, “Спирт бал бурам” ХХК-ийнх 9.1 тэрбум төгрөгөөр, “Хандизель” ХХК-ийн өр төлбөр 7.2 тэрбум төгрөгөөр, “Чандмань илч” ХХК-ийн өр төлбөр 3.8 тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн нь нөлөөлжээ.

Улаанбаатар хотын ОНӨААТҮГ-уудын өр төлбөр 76.3 тэрбум төгрөг бөгөөд нийт өр төлбөрийн 20%-ийг эзэлж байна. Харин хувийн хэвшлийн компаниудын богино хугацаат өр төлбөр нь 4.6 тэрбум төгрөгөөр буюу 6%-иар өсч 86.9 тэрбум төгрөгт болсон бөгөөд нийт өр төлбөрийн 22.3%-ийг эзэлж байна. Үүнд Засгийн газрын 2020 оны 211, 2021 оны 207 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийн хугацаанд

үүссэн УСУГ ОНӨААТҮГ-т төлөх өр төлбөрийн үлдэгдэл болох 4.5 тэрбум төгрөгийн өр төлбөр багтсан болно. Тайлант онд нийт 78 хувийн хэвшлийн компаниудаас 15 нь өр төлбөрөө бүрэн барагдуулж үүссэн нийт 7.3 тэрбум төгрөгөөс 38%-ийн төлөлт хийгдсэн байна.

Хүснэгт 14. Өрийн харьцаа /байршлаар/

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид	Нийт өр төлбөр	Нийт эх үүсвэр	Өрийн харьцаа
УСУГ ОНӨААТҮГ	3,932,404.8	493,394,762.7	0.01
Аймаг орон нутаг	205,408,282.5	785,317,866.7	0.26
УБ хот: Бусад ОНӨААТҮГ	76,327,506.3	208,619,592.3	0.37
УБ хот: Хувийн хэвшил	103,948,500.0	279,713,636.9	0.37

Нийт эх үүсвэрт зээлийн эх үүсвэрийн эзлэх хувийг харуулдаг бөгөөд нийт хөрөнгийн дор хаяж 50%-ийг өөрийн эх үүсвэрээр санхүүжүүлж байхад зохистой гэж үздэг. Бүсчилсэн байдлаар харьцааг гаргахад хэвийн хэмжээнд байгаа хэдий ч “Гүний ус” ХХК-ийн эх үүсвэрийн 94%, “Амь ус” ХХК-ийн эх үүсвэрийн 83%, “Ундарга Алтай” ОНӨААТҮГ-ын эх үүсвэрийн 79%, “Булган мээж” ХХК-ийн эх үүсвэрийн 73% тус тус зээлийн эх үүсвэрээс бүрдэж байгаа нь санхүүгийн хувьд эрсдэлтэй байгааг илэрхийлж байна.

Хүн амын ундны ус хангамж, ариутгах татуургын үйлчилгээг сайжруулж, Тогтвортой хөгжлийн зорилт 6-г хангах зорилгоор олон улсын банк, санхүүгийн байгууллагуудаас авсан урт хугацаат зээл, түүний зээлийн хүүг төлөх хугацаа болсон хэдий ч салбарын байгууллагууд алдагдалтай ажиллаж, бодит зардлаа нөхөх чадваргүй байгаагаас өр төлбөрөө төлөх боломж одоог хүртэл бүрдэж чадахгүй байгааг тэмдэглэх нь зүйтэй.

4.7. Санхүүгийн харьцааны үзүүлэлт :

Зохицуулах зөвлөлөөс тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч байгууллагуудын үйл ажиллагаанд үнэлэлт дүгнэлт өгөх, хяналт тавих, гүйцэтгэлийн үзүүлэлтийг харьцуулах, тэдгээрийн үйлчилгээний чанарын түвшинг тодорхойлох, олон улсын стандартад ойртуулах, удирдлагын шийдвэр гаргахад дэмжлэг болгох, олон нийтэд үйл ажиллагааг нь таниулан нээлттэй ажиллах зорилгоор 2012 оноос эхлэн гүйцэтгэлийн шалгуур үзүүлэлтийг үнэлж гаргах ажлыг тогтмол хийж ирлээ. Энэ үзүүлэлтүүдийг жил ирэх бүр улам боловсронгуй болгож, ТЗЭ-дийн үйлчилгээг чанаржуулахад дэмжлэг үзүүлэхийг зорьж байна.

Орлогын нэг төгрөгт ногдох зардал

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч байгууллагууд ус хангамж, ариутгах татуургын үйл ажиллагаанаасаа нийт 296.2 тэрбум төгрөгийн орлого олж, нийт 318.4 тэрбум төгрөгийн зардал гарган ажилласан бөгөөд орлогын нэг төгрөгт ногдох зардал нь 1.07 төгрөг байгаа нь орлогын 1 төгрөг тутамд 7 мөнгөний алдагдал хүлээн ажилласан байна.

Хүснэгт 15. Орлогын нэг төгрөгт ногдох зардал

ТЗЭ-дийн ангилал	Зонтн		2022 он		
	2020 он	2021 он	Нийт зардал сая.төг	Нийт орлого сая.төг	Зонтн
УСУГ ОНӨААТҮГ	1.33	1.21	98,288.9	100,978.5	0.97
Аймаг орон нутаг	1.17	1.17	123,651.2	103,816.3	1.19
УБ хот: Бусад ОНӨААТҮГ	1.08	1.02	50,949.0	50,291.9	1.01
УБ хот: Хувийн хэвшил	1.11	1.12	45,540.8	41,151.8	1.11
Дүн	1.20	1.15	318,430.0	296,238.5	1.07

Улаанбаатар хотын “Ус сувгийн удирдах газар” ОНӨААТҮГ-ын орлогын нэг төгрөгт ногдох зардал нь өмнөх оноос буурч 2022 онд 1 төгрөгийн орлогоосоо 3 мөнгөний ашигтай ажилласан байна.

Аймаг орон нутгийн ТЗЭ-дийн хувьд зардал нь нэмэгдэн 1 төгрөгийн орлогод ногдох зардал 0.02 төгрөгөөр нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна. Үүнээс Завхан аймгийн “Тосон очирт хайрхан” ОНӨААТҮГ хамгийн өндөр нь буюу орлогын 1 төгрөгт ногдох зардал нь 4.02 төгрөг байна. Харин тайлант онд “Хандизель” ХХК, “Тэшиг ус” ОНӨААТҮГ, “Чандмань Баянхонгор” ХК, “Ундарга Алтай” ОНӨААТҮГ, “Эрдэнэт ус ДТС” ОНӨХК, “Энержи интернэшнл” ХХК, “Шим-Ус” ОНӨААТҮГ, “Хархорин ус суваг” ХХК, “Булган мээж” ХХК, “Хөвсгөл ус суваг” ХХК, “Хэнтий ус” ХХК, “Ус сувгийн удирдах газар” ОНӨААТҮГ, “Багануур ус” ОНӨААТҮГ-уудын орлогын 1 төгрөгт ногдох зардал нь 1 болон түүнээс доош төгрөг буюу ашигтай ажилласан байна.

Улаанбаатар хотын хувийн хэвшлийн компаниудын сүүлийн 2 жилийн үзүүлэлттэй харьцуулахад харьцангуй өөрчлөлт багатай буюу 0.01 төгрөгөөр буурсан байгаа бөгөөд алдагдалаа бууруулж ажиллахын тулд хэрэглэгчийн тоогоо нэмэгдүүлэх, хамтын ажиллагаагаа сайжруулж байршил ойролцоо аж ахуйн нэгжүүд хоорондоо нэгдэх боломжийг эрэлхийлэх, дундаа элэгдлийн хуримтлал үүсгэх зэргээр аль болох үр өгөөжтэй ажиллах шаардлагатай юм.

Эргэлтийн харьцаа

Эргэлтийн харьцаа нь богино хугацаат өр төлбөрөө эргэлтийн хөрөнгөө ашиглан төлөх чадвар ямар байгааг илэрхийлдэг. Гэхдээ Ус хангамж, ариутгах татуургын салбарт урт хугацаат зээл буюу инженерийн шугам сүлжээнд зориулан хийгдсэн хөрөнгө оруулалт дийлэнх хувийг эзэлдэг тул эргэлтийн харьцааг урт болон богино хугацаат өр төлбөрийн нийт дүнгээр тодорхойлсон. Энэ харьцаа 2-той ойрхон байх нь тохиромжтой гэж үздэг бөгөөд ТЗ эзэмшигчдээс УСУГ ОНӨААТҮГ-ын энэ үзүүлэлт хамгийн өндөр байгаа нь тэдгээр байгууллагуудын хувьд өр төлбөрийн дийлэнх хувь богино хугацаатай байдагтай холбоотой байна.

Хүснэгт 16. Эргэлтийн харьцаа

Ангилал	Эргэлтийн хөрөнгө сая.төг	Өр төлбөр сая.төг	Харьцаа
УСУГ ОНӨААТҮГ	68,527.1	3,932.4	17.43
Аймаг орон нутаг	229,014.5	205,392.6	1.12
УБ хот: Бусад ОНӨААТҮГ	27,400.0	76,327.5	0.36

УБ хот: Хувийн хэвшил	123,768.9	103,948.5	1.19
УХАТ-н салбарын нийт дүнгээр	448,710.5	389,601.0	1.15

Төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварын харьцаа

Төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадвар нь богино хугацаат өр төлбөрөө хөрвөх чадвар сайтай хөрөнгүүд ашиглан төлөх чадварыг илэрхийлдэг бөгөөд 1-ээс их байх нь тохиромжтой гэж үздэг. Салбарын хэмжээнд төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадвар 1-рүү ойртож байгаа нь төлбөр гүйцэтгэх чадвар сайжирч байгааг харуулж байна.

Хүснэгт 17. Төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварын харьцаа

Ангилал	Түргэн хөрвөх хөрөнгө сая.төг	Өр төлбөр сая.төг	Харьцаа
УСУГ ОНӨААТҮГ	57,724.5	3,354.1	17.21
Аймаг орон нутаг	108,376.8	90,675.6	1.20
УБ хот: Бусад ОНӨААТҮГ	22,767.6	21,997.2	1.04
УБ хот: Хувийн хэвшил	54,026.2	86,877.5	0.62
УХАТ-н салбарын нийт дүнгээр	242,895.2	199,550.3	1.22

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ЭЗЭМШИГЧДИЙН ТООЛУУРЖИЛТЫН СУДАЛГАА

№	ТЗЭ-ийн нэр	ҮААНБ	Тоолуур жилт %	Айл өрх	Тоолуур жилт %	НИЙТ	Тоолуур жилт %
1	"Ар-Ус ундарга" ХХК	216	86.6%	1,794	81.2%	2,010	81.8%
2	"Суат" ХХК	297	100.0%	2,208	48.5%	2,505	54.6%
3	"Чандмань Баянхонгор" ХК	349	100.0%	3,212	89.7%	3,561	90.7%
4	"Булган мээж" ХХК	153	100.0%	4,308	100.0%	4,461	100.0%
5	"Тэшиг ус" ОНӨААТҮГ	5	100.0%	2	100.0%	7	100.0%
6	"Ундарга-Алтай" ОНӨҮГ	200	100.0%	5,453	58.2%	5,653	61.3%
7	"Ус-Ду" ОНӨААТҮГ	50	100.0%	1,120	100.0%	1,170	100.0%
8	"Талын илч" ОНӨААТҮГ	15	100.0%	131	95.4%	146	95.9%
9	"Илчлэг шивээ" ОНӨААТҮГ	29	100.0%	956	100.0%	985	100.0%
10	"Дулаан Шарын гол" ТӨХК	99	100.0%	1,954	93.9%	2,053	94.4%
11	"Дархан ус суваг" ХК	1,350	100.0%	62,442	99.3%	63,792	99.3%
12	"Эмт наран" ОНӨААТҮГ	23	100.0%	217	93.9%	240	94.9%
13	"Чандмань Илч" ХХК	573	100.0%	4,717	100.0%	5,290	100.0%
14	Замын-Үүдийн дулааны станц ТӨҮГ	263	100.0%	2,338	100.0%	2,601	100.0%
15	"Дорнод Нийтийн Аж Ахуй" ОНӨААТҮГ	744	95.6%	15,077	96.0%	15,821	95.9%
16	"Дундговь-Ус" ХХК	172	100.0%	9,549	100.0%	9,721	100.0%
17	"Амь-Ус" ХХК	237	100.0%	7,205	30.2%	7,442	39.5%
18	"Тосон очирт хайрхан" ОНӨААТҮГ	25	100.0%	1,265	0.0%	1,290	62.5%
19	"Эрдэнэт ус ДТС" ОНӨХК	1,429	97.4%	13,814	97.2%	15,243	97.2%
20	"Эрдэнэт үйлдвэр" ТӨҮГ	17	100.0%	0	-	17	100.0%
21	"Онги ус суваг" ОНӨҮГ	260	100.0%	12,562	100.0%	12,822	100.0%
22	"Хархорин ус суваг" ХХК	65	100.0%	3,132	96.5%	3,197	96.9%
23	"Паблик сервис" ХХК	36	100.0%	555	100.0%	591	100.0%
24	"Ухаа худаг ус хангамж" ХХК	8	100.0%	5,221	-	5,229	100.0%
25	"Гүний ус" ХХК	407	100.0%	9,683	89.9%	10,090	90.8%
26	"Шугшаа уул" ХХК	11	100.0%	992	100.0%	1,003	100.0%
27	"Хан дизель" ХХК	50	100.0%	157	100.0%	207	100.0%
28	"Цог өрнөх" ОНӨААТҮГ	48	100.0%	1,762	100.0%	1,810	100.0%
29	"Энержи интернэшнл" ХХК	1	100.0%	0	-	1	100.0%
30	"Хаанзаа сервис" ХХК	0	-	0	-	0	-
31	"Дөрвөлж" ОНӨААТҮГ	226	100.0%	7,512	98.0%	7,738	98.1%
32	"Сэлэнгэ цэнгэг ус" ОНӨААТҮГ	406	100.0%	5,111	27.4%	5,517	35.8%
33	"Гавшгай ус" ОНӨААТҮГ	99	100.0%	1,875	9.3%	1,974	15.7%
34	"Цант орхон" ОНӨААТҮГ	0	-	576	-	576	-
35	"Спирт бал бурам" ХХК	21	100.0%	606	96.7%	627	96.8%

36	"Мандал энерго" ОНӨААТҮГ	99	100.0%	939	100.0%	1,038	100.0%
37	"Төв чандмань ДЭХГ" ОНӨҮГ	196	100.0%	6,595	65.1%	6,791	67.5%
38	"Чингис хаан ОУ-ын нисэх буудал" ТӨААТҮГ	36	100.0%	0	-	36	100.0%
39	"Чандмань Увс" ХХК	235	100.0%	5,413	73.2%	5,648	75.8%
40	"Багануур ус" ААТҮГ	287	100.0%	8,251	87.9%	8,538	88.8%
41	"УСУГ" ОНӨААТҮГ	4,787	100.0%	114,867	86.9%	119,654	95.8%
42	"Эрчим хүч ус хангамжийн 1-р анги"	31	100.0%	58	100.0%	89	100.0%
43	"Эрчим хүч ус хангамжийн 2-р анги"	61	100.0%	102	100.0%	163	100.0%
44	"БАУ- 1-р анги"	97	100.0%	1,295	100.0%	1,392	100.0%
45	"БАУ- 2-р анги"	83	100.0%	750	95.9%	833	96.3%
46	"БАУ- 3-р анги"	143	100.0%	1,520	100.0%	1,663	100.0%
47	"Шим-Ус" ОНӨААТҮГ	206	100.0%	8,999	61.4%	9,205	63.3%
48	"Хөвсгөл ус суваг" ХХК	233	100.0%	11,869	88.4%	12,102	89.5%
49	"Хэнтий ус" ХХК	218	96.8%	6,097	93.4%	6,315	93.7%
50	"Монголросцветмент" ХХК	111	100.0%	1,220	100.0%	1,331	100.0%
51	"Бор өндөр хот тохижилт" ОНТҮГ	0	-	1,443	-	1,443	-
ОРОН НУТГИЙН НИЙТ ДҮН		14,712	99.3%	356,924	87.1%	371,636	88.7%
1	"ОСНААУГ" ОНӨААТҮГ	10,829	100.0%	118,280	83.5%	129,109	84.9%
2	"Чандмань налайх" ОНӨААТҮГ	211	100.0%	11,594	96.0%	11,805	96.2%
3	"ХИХУГ" ОНӨААТҮГ	0	-	160	100.0%	160	100.0%
УБ хот ОСНАА-Н ОНӨААТҮГ НИЙТ ДҮН		11,040	100.0%	130,034	83.9%	141,074	85.2%
1	"Аж богд инженерн" ХХК	190	100.0%	2,670	100.0%	2,860	100.0%
2	"Арга мэргэн" ХХК	66	100.0%	2,392	100.0%	2,458	100.0%
3	"Баатар дулаан хан" ХХК	307	100.0%	4,093	100.0%	4,400	100.0%
4	"Бадамлах нар" ХХК	87	100.0%	1,510	100.0%	1,597	100.0%
5	"Батбаян дулаан" ХХК	116	100.0%	4,188	100.0%	4,304	100.0%
6	"Бигкастель" ХХК	113	100.0%	1,200	100.0%	1,313	100.0%
7	"Булнайн-ар" ХХК	42	100.0%	1,522	100.0%	1,564	100.0%
8	"Бьюлдинг мэйнтэнэнс сервис" ХХК	25	100.0%	412	100.0%	437	100.0%
9	"Грийн пропейрти" ХХК	1	100.0%	875	100.0%	876	100.0%
10	"Гурван оргил таун" ХХК	13	100.0%	655	100.0%	668	100.0%
11	"Ди Ди Прогресс" ХХК	32	100.0%	1,336	100.0%	1,368	100.0%
12	"Жи Эй Би Өү Ти" ХХК	38	100.0%	5,268	100.0%	5,306	100.0%
13	"Лхатаном сервис" ХХК	27	100.0%	895	100.0%	922	100.0%
14	"Маршал комфорт" ХХК	190	100.0%	2,311	100.0%	2,501	100.0%
15	"Монватер" ХХК	59	100.0%	1,859	100.0%	1,918	100.0%
16	"Монхауз сервис" ХХК	9	100.0%	355	100.0%	364	100.0%
17	"Морьтгүнгэ" ХХК	82	100.0%	1,466	99.0%	1,548	99.1%
18	"Опенхаус өнө" ХХК	42	100.0%	4,631	100.0%	4,673	100.0%
19	"Нарантуул илч" ХХК	6	100.0%	77	100.0%	83	100.0%
20	"Смарт план" ХХК	92	100.0%	2,761	100.0%	2,853	100.0%
21	"Стандарт хийт" ХХК	30	100.0%	820	100.0%	850	100.0%

22	"Тунгалаг буянт дуут" ХХК	99	100.0%	1,842	100.0%	1,941	100.0%
23	"Түмэн наяд хайрхан" ХХК	68	100.0%	2,247	100.0%	2,315	100.0%
24	"Тэлмүүн орд" ХХК	209	100.0%	3,428	100.0%	3,637	100.0%
25	"Тэргэл мөнх" ХХК	85	100.0%	1,312	100.0%	1,397	100.0%
26	"Тэргүүн чансаа" ХХК	40	100.0%	1,303	100.0%	1,343	100.0%
27	"Хайспийд" ХХК	183	100.0%	1,518	100.0%	1,701	100.0%
28	"Хүннү хотхон" ХХК	81	100.0%	4,921	100.0%	5,002	100.0%
29	"Цэнгэлдэх ОСНААК" ХХК	208	100.0%	6,395	100.0%	6,603	100.0%
30	"Эс Жи Ливинг" ХХК	51	100.0%	1,065	100.0%	1,116	100.0%
31	"Эрчим скай стар" ХХК	34	100.0%	827	100.0%	861	100.0%
32	"Баганат харш" ХХК	62	100.0%	1,179	100.0%	1,241	100.0%
33	"Баянгазрын хишиг" ХХК	42	100.0%	1,459	100.0%	1,501	100.0%
34	"Баянмонгол хотхон" ХХК	90	100.0%	2,604	100.0%	2,694	100.0%
35	"Ганбиж" ХХК	129	100.0%	2,072	100.0%	2,201	100.0%
36	"Гангар орд" ХХК	243	100.0%	2,847	99.9%	3,090	99.9%
37	"Грийт лакс" ХХК	69	100.0%	1,529	100.0%	1,598	100.0%
38	"Дунд мандал" ХХК	7	100.0%	1,309	100.0%	1,316	100.0%
39	"Дэнжхотхон" ХХК	51	100.0%	1,241	94.2%	1,292	94.4%
40	"Зүмбэр орд өргөө" ХХК	50	100.0%	3,233	100.0%	3,283	100.0%
41	"Эн жи ай пропертийз" ХХК	4	100.0%	954	100.0%	958	100.0%
42	"Комфорт Монгол Нэтворк" ХХК	115	100.0%	2,513	100.0%	2,628	100.0%
43	"Оч гялс өргөө" ХХК	2,545	100.0%	73	100.0%	2,618	100.0%
44	"Өөдөө байгаль" ХХК	71	100.0%	1,784	100.0%	1,855	100.0%
45	"Сод эгшиг" ХХК	58	100.0%	2,217	100.0%	2,275	100.0%
46	"СТНАА" ХХК	53	100.0%	1,902	100.0%	1,955	100.0%
47	"Тохилог шинэ ертөнц" ХХК	50	100.0%	2,715	100.0%	2,765	100.0%
48	"Трю эл менежмент" ХХК	21	100.0%	869	100.0%	890	100.0%
49	"Хүрд" ХХК	105	100.0%	3,229	100.0%	3,334	100.0%
50	"Хүрээ хаус" ХХК	143	100.0%	4,738	100.0%	4,881	100.0%
51	"Чандмань хүрд" ХХК	77	100.0%	1,790	100.0%	1,867	100.0%
52	"Вайз майнд солюшн" ХХК	31	100.0%	1,415	100.0%	1,446	100.0%
53	"Эрч хишиг" ХХК	37	100.0%	883	100.0%	920	100.0%
54	"Богд асар инженеринг" ХХК	96	100.0%	1,705	100.0%	1,801	100.0%
55	"Хаусинг холд" ХХК	153	100.0%	3,357	100.0%	3,510	100.0%
56	"МОНТС" ХХК	98	100.0%	3,623	98.7%	3,721	98.7%
57	"КСИМС" ХХК	86	100.0%	3,157	100.0%	3,243	100.0%
58	"Таункомфорт" ХХК	119	100.0%	4,667	96.0%	4,786	96.1%
59	"Пюрхаус" ХХК	150	100.0%	4,339	100.0%	4,489	100.0%
60	"Ханжаргалант өргөө" ХХК	66	100.0%	1,661	100.0%	1,727	100.0%
61	"Эрин барилга" ХХК	0	-	1,018	100.0%	1,018	100.0%
62	"Адтай ноён" ХХК	97	100.0%	820	100.0%	917	100.0%
63	"Ган инженеринг" ХХК	200	100.0%	2,184	100.0%	2,384	100.0%
64	"Тунамал арвижих өргөө" ХХК	134	100.0%	1,967	82.1%	2,101	83.2%
65	"Таван өндөр" ХХК	87	100.0%	1,570	100.0%	1,657	100.0%

66	"Хангай хотхон" ХХК	71	100.0%	2,875	100.0%	2,946	100.0%
67	"Туул арвижих өргөө" ХХК	10	100.0%	844	100.0%	854	100.0%
68	"Жинст өргөө" ХХК	74	100.0%	2,320	100.0%	2,394	100.0%
69	"Голд компас" ХХК	84	100.0%	3,601	100.0%	3,685	100.0%
70	"Хайспийд групп" ХХК	183	100.0%	3,958	100.0%	4,141	100.0%
71	"Дай цэцэн" ХХК	23	100.0%	892	100.0%	915	100.0%
72	"Би Би инженеринг" ХХК	57	100.0%	798	100.0%	855	100.0%
ХУВИЙН ХЭВШЛИЙН НИЙТ ДҮН		8,466	100.0%	154,065	99.6%	162,531	99.6%
УХАТ - ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ЭЗЭМШИГЧЭЭР НИЙТ ДҮН		34,218	99.7%	641,023	91.2%	675,241	91.9%

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ЭЗЭМШИГЧДИЙН ДУНДАЖ ЦАЛИНГИЙН СУДАЛГАА

№	ТЗЭ-ийн нэр	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО - 2022 он				ДУНДАЖ ЦАЛИН - төгрөгөөр			
		Удирдлага	ИТА	Ажилчин	НИЙТ ДҮН	Удирдлага	ИТА	Ажилчин	БАЙГУУЛЛАГА ДУНДАЖ ЦАЛИН
1	"Ар-Ус ундарга" ХХК	10	21	50	81	843,964	723,944	702,922	725,785
2	"Суат" ХХК	8	12	54	74	1,081,364	771,106	685,857	742,439
3	"Чандмань Баянхонгор" ХК	1	25	58	84	2,502,225	952,736	759,662	837,869
4	"Булган мээж" ХХК	5	28	59	92	1,480,463	987,812	783,981	883,869
5	"Ундарга-Алтай" ОНӨҮГ	4	5	52	61	1,193,267	1,122,218	1,033,448	1,051,204
6	"Ус-Ду" ОНӨААТҮГ	3	24	35	62	2,082,222	1,049,986	1,066,914	1,109,489
7	"Талын илч" ОНӨААТҮГ	1	6	13	20	2,336,208	1,059,457	715,326	899,609
8	"Илчлэг шивээ" ОНӨААТҮГ	1	7	20	28	2,453,333	976,340	671,904	811,635
9	"Дулаан Шарын гол" ТӨХК	2	15	86	103	2,120,242	1,505,724	876,485	992,272
10	"Дархан ус суваг" ХК	10	41	148	199	2,153,572	1,238,192	1,000,111	1,107,126
11	"Эмт наран" ОНӨААТҮГ	1	4	48	53	1,628,000	1,341,408	423,598	515,591
12	"Чандмань Илч" ХХК	6	34	277	317	3,083,418	1,410,384	948,425	1,038,383
13	Замын-Үүдийн дулааны станц	2	42	98	142	2,300,748	1,562,424	1,100,375	1,253,944
14	"Дорнод Нийтийн Аж Ахуй"	3	4	173	180	1,831,253	1,112,732	851,669	873,797
15	"Дундговь-Ус" ХХК	1	6	62	69	1,178,992	1,010,406	578,717	624,954
16	"Амь-Ус" ХХК	2	2	38	42	1,655,000	1,350,833	836,558	900,021
17	"Тосон очирт хайрхан"	4	10	23	37	902,292	629,107	435,652	538,385
18	"Эрдэнэт ус ДТС" ОНӨХК	5	53	253	311	1,867,142	1,510,935	1,227,238	1,285,873
19	"Эрдэнэт үйлдвэр" ТӨҮГ	10	16	123	149	5,571,486	4,545,065	3,521,495	3,768,992
20	"Онги ус суваг" ОНӨҮГ	4	55	12	71	1,215,071	915,173	828,407	917,404
21	"Хархорин ус суваг" ХХК	3	3	11	17	1,075,081	954,511	802,941	877,713
22	"Паблик сервис" ХХК	5	6	12	23	1,551,534	920,144	839,323	1,015,235
23	"Ухаа худаг ус хангамж" ХХК	1	12	32	45	2,626,701	2,626,701	2,626,701	2,626,701
24	"Гүний ус" ХХК	9	41	13	63	1,037,908	1,378,748	1,080,829	1,268,581
25	"Шугшаа уул" ХХК	2		16	18	1,340,088		989,821	1,028,739
26	"Хан дизель" ХХК	1	10	31	42	1,364,267	1,326,667	942,761	1,044,203
27	"Цог өрнөх" ОНӨААТҮГ	3	4	15	22	1,592,076	1,294,007	877,403	1,050,605
28	"Энержи интернэшнл" ХХК	6	20	156	182	4,752,028	3,514,301	2,256,348	2,476,860
29	"Дөрвөлж" ОНӨААТҮГ	3	25	182	210	1,800,139	1,324,983	1,053,735	1,090,426
30	"Сэлэнгэ цэнгэг ус"	1	11	66	78	2,225,000	1,276,818	776,662	865,766
31	"Гавшгай ус" ОНӨААТҮГ	3	12	66	81	1,361,111	764,132	691,783	727,291
32	"Цант орхон" ОНӨААТҮГ	1	5	43	49	1,761,650	1,098,982	792,250	843,333
33	"Спирт бал бурам" ХХК		3	11	14		2,700,751	1,758,783	1,960,633
34	"Мандал энерго" ОНӨААТҮГ	3	2	24	29	1,980,939	1,863,217	714,024	924,339
35	"Төв чандмань ДЭХГ" ОНӨҮГ	3	34	259	296	1,751,145	922,475	764,184	792,369
36	"Чингис хаан ОУ-ын нисэх буудал" ТӨААТҮГ	1	13	18	32	3,747,097	2,719,965	2,254,098	2,490,013
37	"Чандмань Увс" ХХК	1	9	49	59	2,520,000	812,689	859,784	880,739
38	"Багануур ус" ААТҮГ	5	5	88	98	1,703,022	1,657,703	1,080,695	1,141,886
39	"УСУГ" ОНӨААТҮГ	24	383	1,476	1,883	3,349,652	2,578,305	1,965,794	2,108,016

40	"Эрчим хүч ус хангамжийн 1-р анги"		6	30	36		2,680,596	2,143,312	2,232,859
41	"Эрчим хүч ус хангамжийн 2-р анги"		2	25	27		2,280,710	1,744,751	1,784,452
42	"БАУ- 1-р анги"	2	17	199	218	2,577,966	2,105,924	1,738,913	1,775,231
43	"БАУ- 2-р анги"	3	33	198	234	1,876,944	1,635,003	1,458,464	1,488,725
44	"БАУ- 3-р анги"	2	21	249	272	2,284,417	2,015,000	1,556,720	1,597,452
45	"Шим-Ус" ОНӨААТҮГ	12	7	97	116	976,337	1,028,885	645,328	702,716
46	"Хөвсгөл ус суваг" ХХК	6	18	128	152	1,321,725	1,011,956	957,090	977,980
47	"Хэнтий ус" ХХК	4	17	193	214	1,536,875	967,446	756,697	773,562
48	"Монголросцветмент" ХХК		2	10	12		795,540	972,331	942,866
49	"Бор өндөр хот тохижилт"	6	1	15	22	928,763	1,552,058	1,570,621	1,394,725
ОРОН НУТГИЙН НИЙТ ДҮН		195	1,137	5,418	6,750	2,070,049	1,812,870	1,389,387	1,480,384
1	"ОСНААУГ" ОНӨААТҮГ	3	441	1,494	1,938	3,193,428	1,890,061	1,341,282	1,469,026
2	"Чандмань налайх" ОНӨААТҮГ	1	18	113	132	1,456,950	920,745	618,992	666,488
3	"ХИХУГ" ОНӨААТҮГ	2	107	106	215	1,550,000	753,583	870,637	796,111
УБ хот ОСНАА-Н ОНӨААТҮГ НИЙТ ДҮН		6	566	1,713	2,285	2,356,206	1,644,388	1,264,512	1,361,475
1	"Аж богд инженернг" ХХК	3	18		21	1,200,589	1,133,678		
2	"Арга мэргэн" ХХК	4	11	19	34	1,657,815	1,012,297	983,053	1,071,898
3	"Баатар дулаан хан" ХХК	3	37	18	58	1,666,667	749,640	690,741	778,793
4	"Бадамлах нар" ХХК	1	4	12	17	2,841,425	1,457,832	706,057	1,008,555
5	"Батбаян дулаан" ХХК	2	36	20	58	2,258,768	927,464	831,461	940,267
6	"Бигкастель" ХХК	4	32	25	61	1,614,623	1,026,243	878,311	1,004,197
7	"Булнай-ар" ХХК	3	10	18	31	2,372,667	1,336,900	1,174,661	1,342,932
8	"Бьюлдинг мэйнтэнэнс сервис"	5	34	830	869	5,316,280	1,694,510	2,043,107	2,048,301
9	"Грийн пропейрти" ХХК	3	2	14	19	1,437,667	1,228,000	436,726	707,382
10	"Гурван оргил таун" ХХК	2	3	4	9	1,869,104	680,785	732,391	967,792
11	"Ди Ди Прогресс" ХХК	1	10	10	21	2,024,325	1,185,573	771,804	1,028,481
12	"Жи Эй Би Өү Ти" ХХК	3	39	14	56	2,691,667	1,153,659	1,440,042	1,307,648
13	"Лхатоном сервис" ХХК	3	3	13	19	697,051	893,818	653,589	698,382
14	"Маршал комфорт" ХХК	4	25	37	66	4,665,004	869,329	1,028,747	1,188,741
15	"Монватер" ХХК	5	10	47	62	803,147	866,018	2,174,734	1,853,039
16	"Монхауз сервис" ХХК	2	1	5	8	1,183,333	1,600,000	642,667	897,500
17	"Морьттүнгэ" ХХК	5	7	24	36	1,604,497	1,029,520	849,793	989,560
18	"Опенхаус өнө" ХХК	3	7	23	33	2,160,167	1,397,777	1,442,609	1,498,332
19	"Нарантуул илч" ХХК	5	10	5	20	1,294,908	852,174	1,198,980	1,049,559
20	"Смарт план" ХХК	2	9	22	33	1,722,979	780,903	1,117,042	1,062,091
21	"Стандарт хийт" ХХК	3	8	8	19	2,302,417	1,069,566	913,817	1,198,648
22	"Тунгалаг буянт дууг" ХХК	4	16	10	30	707,625	606,904	896,664	716,920
23	"Түмэн наяд хайрхан" ХХК	2	8	5	15	820,833	684,628	561,958	661,899
24	"Тэлмүүн орд" ХХК	3	10	23	36	3,022,309	887,073	979,879	1,124,302
25	"Тэргэл мөнх" ХХК	2	8	10	20	1,259,388	833,150	732,925	825,661
26	"Тэргүүн чансаа" ХХК	3	18	29	50	1,416,181	1,247,141	707,568	944,331
27	"Хайспийд" ХХК	6	16	22	44	1,890,842	1,433,250	1,366,194	1,462,121
28	"Хүннү хотхон" ХХК	1	20	19	40	2,324,561	1,144,120	769,449	995,662
29	"Цэнгэлдэх ОСНААК" ХХК	3	26	52	81	2,145,776	1,477,656	1,198,704	1,323,321

30	"Эс Жи Ливинг" ХХК	2	10	9	21	2,593,467	1,041,902	962,452	1,155,620
31	"Эрчим скай стар" ХХК	4	6	12	22	1,671,448	1,300,286	1,246,902	1,338,651
32	"Баганат харш" ХХК	3	6	6	15	983,333	566,667	795,701	741,614
33	"Баянгазрын хишиг" ХХК	1	2	6	9	1,300,000	1,071,125	864,750	958,972
34	"Баянмонгол хотхон" ХХК	3	5	19	27	1,879,794	1,164,218	1,808,970	1,697,441
35	"Ганбиж" ХХК	4	10	23	37	902,292	629,107	435,652	538,385
36	"Гангар орд" ХХК	4	9	26	39	2,321,754	1,176,003	1,180,141	1,296,275
37	"Грийт лакс" ХХК	3	7	11	21	1,443,956	1,523,037	887,200	1,178,682
38	"Дунд мандал " ХХК	4	10	13	27	1,431,962	1,102,470	680,031	947,887
39	"Дэнжхотхон" ХХК	2	6	14	22	1,845,692	1,226,772	754,329	982,392
40	"Зүмбэр орд өргөө" ХХК	3	9	19	31	1,817,561	1,088,155	1,097,362	1,164,386
41	"Эн жи ай пропертийз" ХХК	1	1	9	11	949,504	1,202,717	516,876	618,555
42	"Комфорт Монгол Нэтворк" ХХК	4	9	20	33	1,533,671	898,952	829,661	933,893
43	"Оч гялс өргөө" ХХК	3	8	14	25	1,202,778	1,226,156	857,768	1,017,053
44	"Өөдөө байгаль" ХХК	3	7	7	17	687,222	738,024	624,923	682,488
45	"Сод эгшиг" ХХК	4	13	10	27	2,129,567	1,070,787	1,012,862	1,206,189
46	"СТНАА" ХХК	4	10	13	27	1,276,216	926,814	762,084	899,263
47	"Тохилог шинэ ертөнц" ХХК	2	15	27	44	2,183,883	647,138	558,079	662,340
48	"Трю эл менежмент" ХХК	5	6	14	25	2,210,369	997,094	777,027	1,116,512
49	"Хүрд" ХХК	5	12	60	77	1,556,957	1,281,459	1,053,195	1,121,481
50	"Хүрээ хаус" ХХК	4	13	25	42	1,852,176	1,223,523	1,287,973	1,321,758
51	"Чандмань хүрд" ХХК	2	7	10	19	1,122,397	716,185	979,659	897,615
52	"Вайз майнд солошн" ХХК	4	10	18	32	1,782,267	839,612	543,683	790,984
53	"Эрч хишиг" ХХК	3	1	6	10	1,250,000	1,500,000	834,722	1,025,833
54	"Богд асар инженеринг" ХХК	4	20	9	33	1,725,060	1,180,980	855,412	1,158,138
55	"Хаусинг холд" ХХК	5	8	18	31	1,909,873	1,991,834	1,620,967	1,763,272
56	"МОНТС" ХХК	3	9	29	41	1,670,747	979,599	924,602	991,270
57	"КСИМС" ХХК	3	9	13	25	2,540,651	1,627,473	1,505,581	1,673,670
58	"Таункомфорт" ХХК	3	13	25	41	5,740,067	1,446,677	1,446,565	1,760,759
59	"Пюрхаус" ХХК	6	12	26	44	2,503,126	1,235,524	1,226,458	1,403,022
60	"Ханжаргалант өргөө" ХХК	3	5	10	18	1,589,539	1,083,751	1,399,310	1,343,359
61	"Эрин барилга" ХХК	2	10	4	16	1,523,100	916,605	730,591	945,914
62	"Адтай ноён" ХХК	5	7	6	18	1,398,773	1,284,211	814,660	1,159,517
63	"Ган инженеринг" ХХК	4	9	12	25	1,492,279	1,371,222	862,424	1,146,368
64	"Тунамал арвижих өргөө" ХХК	3	8	12	23	1,594,483	640,354	782,388	838,910
65	"Таван өндөр" ХХК	4	9	12	25	1,575,131	975,110	1,118,281	1,139,835
66	"Хангай хотхон" ХХК	3	7	13	23	3,770,775	1,901,775	1,207,377	1,753,072
67	"Туул арвижих өргөө" ХХК	3	6	7	16	1,269,425	1,102,175	1,349,238	1,241,624
68	"Жинст өргөө" ХХК	4	15	16	35	1,953,363	1,282,516	1,135,802	1,292,115
69	"Голд компас" ХХК	6	10	25	41	1,540,922	1,029,544	720,815	916,131
70	"Хайспийд групп" ХХК	7	15	19	41	1,700,399	1,359,485	1,126,057	1,309,516
71	"Дай цэцэн" ХХК	2	5	6	13	1,231,165	833,882	771,677	866,292
72	"Би Би инженеринг" ХХК	2	7	9	18	986,388	467,664	438,703	510,819
ХУВИЙН ХЭВШЛИЙН НИЙТ ДҮН		239	814	2,000	3,053	1,863,834	1,099,807	1,452,237	1,390,493
УХАТ - ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ЭЗЭМШИГЧЭЭР НИЙТ ДҮН		440	2,517	9,131	12,088	1,961,939	1,544,378	1,379,727	1,435,203